

EKSAMENSFORMER TILPASSET ENTREPRENØRSKABSUNDERVISNING

————— RAPPORT 2014

Rapporten præsenterer resultaterne af et projekt om eksamensformer tilpasset entreprenørskabsuddannelser på de videregående uddannelser.

Projektet er gennemført af Fonden for Entreprenørskab - Young Enterprise og finansieret af Erhvervsstyrelsen og Uddannelsesministeriet.

FOUNDATION FOR ENTREPRENEURSHIP
YOUNG ENTERPRISE DENMARK

Eksamensformer tilpasset entreprenørskabsundervisning

Fonden for Entreprenørskab - Young Enterprise
Ejlskovsgade 3D,
5000 Odense C
Danmark

Kontaktperson //
Christian Vintergaard
+45 2875 4191

Projektleder //
Anniken Sand

Redaktion //
Anniken Sand, Lene Vestergaard

Grafisk tilrettelæggelse //
Tenna Hansen

Online version //
www.ffe-ye.dk

Udgivet //
September 2014

EKSAMENSFORMER TILPASSET ENTREPRENØRSKABSUNDERVISNING

INDHOLD

INDLEDNING	4
EKSAMEN OG ENTREPRENØRSKABSUNDERVISNING	5
TEST AF STJERNEMODELLEN PÅ KORTE OG MELLEMLANGE VIDEREGÅENDE UDDANNELSER	5
Metode	6
Tilpasning af kategoriseringsmodel	6
STJERNEMODELLEN	7
Introduktion	7
Stjernemodellen 2.0	7
Undervisnings design	8
Entreprenørskab i undervisningen	8
Faglige kategorier	9
Undervisningstilgange og -metoder	11
DEN ENTREPRENØRIELLE PROCES	13
Faser	13
kategoriseringen	14
ANALYSEMODEL TIL KATEGORISERING AF EKSAMENSFORMER	15
Kategorisering af eksamensformer	15
Formål	15
Modellens opbygning	15
EKSAMEN OG EVALUERINGSFORMER	16
Mundtlig eksamen	16
Skriftlig eksamen	17
Løbende dokumentation / evaluering	17
FORMÅL MED EKSAMEN	18
Summativ evaluering	19
Formativ evaluering	19
CENSORER	19
ANVENDELSE AF MODELLERNE	20
Metode	20
ANALYSE AF KURSUSBESKRIVELSER OG EKSAMENSFORMER - UNIVERSITETER	20
ANALYSE AF KURSUSBESKRIVELSER OG EKSAMENSFORMER - KORTE OG MELLEMLANGE VIDEREGÅENDE UDDANNELSER	24
KONKLUSIONER OG ANBEFALINGER	27
AFSLUTTENDE BEMÆRKNINGER	28

CASE-SAMLING	
- INNOVATIVE EKSAMENSFORMER I ENTREPRENØRSKABS-KURSER	30
CASE 1 // DTU INNOVATION I PRODUKTUDVIKLING	31
Kortlægning af kursus	31
Overordnet kursusmål	32
Evaluering og eksamen i kurset	32
Erfaringer med eksamen	33
CASE 2 // STUDIEOPHOLD / INTERNSHIP SDU KOLDING	34
Kortlægning af kursus	34
Overordnet kursusmål	35
Evaluering og eksamen i kurset	35
Erfaringer med eksamen	36
CASE 3 // KREATIVE PROCESSER- HUMANIORA KU	37
Kortlægning af kursus	37
Overordnet kursusmål	38
Evaluering og eksamen i kurset	38
Erfaringer med eksamen	38
CASE 4 // ENTREPRENØRSKAB PÅ ITU CAND IT: GAMES	40
Kortlægning af kursus	40
Overordnet kursusmål	41
Evaluering og eksamen i kurset	41
Erfaringer med eksamen	41
REFERENCER	43
BILAG 1	45
BILAG 2	53
BILAG 3A	59
BILAG 3B	75

EKSAMENSFORMER TILPASSET ENTREPRENØRSKABSUNDERVISNING

INDLEDNING

Vi ved efterhånden en del om, hvordan entreprenørskabskurser på de danske videregående uddannelser er designet, bl.a. fra en årlig kortlægning gennemført af Fonden for Entreprenørskab Young Enterprise¹ (FFE-YE). Disse kortlægninger viser også, at der siden 2010 er sket en gradvis stigning i antallet af entreprenørskabskurser der bliver udbudt, samt andelen af studerende der modtager denne undervisning. Der er samtidig udviklet nye pædagogiske og didaktiske undervisningsmetoder, og entreprenørskabsundervisning tager nu ofte afsæt i, at de studerende skal handle på deres ideer, i den omverden de befinder sig i.

Hvilke eksamens- og evalueringsformer, der anvendes i entreprenørskabsundervisningen på de danske videregående uddannelser er dog et område, der ikke er ret stor viden om i dag.

Med udgangspunkt i kategoriseringen af entreprenørskabsundervisning, som den foregår i dag ved hjælp af FFE-YE's stjernemodel, og udviklingen af en model til kategorisering af eksamensformer, søger vi i denne rapport at besvare følgende spørgsmål:

1. Hvordan eksamineres der i entreprenørskabskurser på de videregående uddannelser i Danmark?
2. Hvordan er sammenhængen mellem fagets indhold, undervisningsmetoder og tilgange og den måde hvorpå der eksamineres?

Rapporten præsenterer resultaterne af FFE-YEs arbejde med projektet Eksamensformer tilpasset entreprenørskabsundervisning. Rapporten er delt op i 3 dele. Første del beskriver en undersøgelse af, om FFE-YEs kategoriseringsmodel (stjernemodellen), som er udviklet til universiteterne, også kan anvendes i forbindelse med kategorisering af entreprenørskabsfag på de korte og mellemlange videregående uddannelser. Herefter præsenteres en tilpasset stjernemodel. Del 2 omhandler udviklingen af en analysemodel for kategorisering af eksamensformer. Denne kobles til stjernemodellen, og i afsnittet om anvendelse af modellerne undersøges sammenhængen mellem undervisningsmetoder og eksamensform på et udvalg af kurser fra universiteter og øvrige videregående uddannelser. Herefter følger konklusioner og anbefalinger til det videre arbejde med tilpasning af eksamensformer til entreprenørskabsundervisning.

Endelig er der sidst i rapporten en lille case-samling med eksempler på, hvordan nogle undervisere arbejder med nye og innovative former for eksamen i entreprenørskab. Disse kan fungere som inspiration til undervisere, der gerne vil tilpasse evaluering og eksamen i egen entreprenørskabsundervisning.

1. Fonden for Entreprenørskab - Young Enterprise (2013)

EKSAMEN OG ENTREPRENØRSKABSUNDERVISNING

Evaluering og udprøvning er på godt og ondt et omdrejningspunkt i alle uddannelser. Eksamen har til formål at bedømme elevs og studerendes viden, færdigheder og kompetencer i forhold til mere eller mindre eksplicit formulerede mål. Der stilles radikalt anderledes didaktiske og pædagogiske krav til entreprenørskabsundervisningen, samtidig med at de studerende i højere grad bliver involveret som medskabere af processen. Dette påvirker, hvordan man skaber eksamensformer, der i meningsfuld grad afspejler kursets indhold, så der er sammenhæng mellem eksamensform og undervisning (Bager, Rasmussen, Thrane og Blenker, 2011) samtidig med, at eksamen har en positiv indflydelse på de studerendes læringsproces.

Fra forskningen ved vi, at de studerende dygtiggør sig til netop det, som de i sidste ende skal udprøves på. Ramsden (1992, p. 187) siger direkte, at evaluering og eksamens indflydelse på de studerendes tilgang til undervisningen er så stærk, at det definerer curriculum. Derfor gælder det om, at der er sammenhæng mellem undervisningens design og evaluering/eksamen. John Biggs har introduceret begrebet Constructive alignment, som handler om at sikre, at den undervisning og de læringsstrategier vi anvender, de evalueringsformer vi designer, og den måde hvorpå vi giver karakterer ved hjælp af vurderingskriterier, alle støtter de læringsmål, vi har artikulert. Så hvis vi ønsker, at de studerende skal kunne demonstrere dyb læring og forståelse af emnet, skal vi sikre, at det, vi tester og vurderer dem på, kræver af dem, at de når op på et højere niveau i de kognitive processer (Biggs & Collis, 1982).

For at de studerende skal kunne se en mening med det, de bliver undervist i og den måde, hvorpå de bliver undervist, kræver det også at de studerende kan genkende dette i det, de bliver evalueret på, enten som afslutning på faget eller undervejs i forløbet. Eksamen kan således have en dannende effekt og bidrage til, hvordan de studerende tager læring til sig (Biggs & Tang, 2011). Det er altså væsentligt, hvordan man eksaminerer og udprøver studerende i entreprenørskabskurser, hvis man gerne vil uddanne unge med viden om entreprenørskab og entreprenørielle færdigheder og kompetencer.

TEST AF STJERNEMODELLEN PÅ KORTE OG MELLEMLANGE VIDEREGÅENDE UDDANNELSER

FFE-YE arbejder med kortlægning af entreprenørskabsuddannelse i Danmark. For at kunne identificere og kvantificere hvor mange kurser og fag, der udbydes på universiteter, benyttes en kategoriseringsmodel, den såkaldte stjernemodel. Modellen er blevet brugt til kortlægning af undervisningen på danske universiteter siden 2006.² Da stjernemodellen er udviklet til kortlægning på universiteter, er den aldrig blevet brugt til at kategorisere entreprenørskabsfag på de korte og mellemlange videregående uddannelser.

Nedenstående figur 1 er stjernemodellen i sin oprindelige udformning med muligheden for at indsætte op til 3 stjerner i de enkelte felter. I første del af projektet har vi derfor undersøgt, om stjernemodellen også kan anvendes på de korte og mellemlange videregående uddannelser.

Phases / Categories	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance / VC	Law	Practical dimensions	Student participation	Inter-disciplinary	International dimensions
Ideas								
Beginning								
Growth								
Running								

Figur 1

Metode

Stjernemodellen er blevet testet på 32 entreprenørskabskurser jævnt fordelt mellem professionshøjskoler, erhvervsakademier, kunstneriske og kulturelle samt maritime uddannelser (se bilag 1 for hvilke kurser det gælder). For at kontrollere om modellen er specifik for entreprenørskabsfag, er det blevet testet om den fungerer på kurser, der ikke indeholder entreprenørskab. Den er således afprøvet på 20 ikke-entreprenørskabskurser.

Indsamlingen er foregået gennem kontakt med undervisere, eller ved at downloade studieordningen for hele uddannelsen fra institutionernes hjemmesider.

Selve processen med at indsamle kursusbeskrivelserne viste sig at være mere tidskrævende end antaget, da informationen på hjemmesiderne ikke indeholder den nødvendige information. Det viste sig at være nødvendigt at kontakte undervisere i kurserne og få dem til at sende kursusbeskrivelser.

Ud fra kursusbeskrivelserne er de 32 kurser blevet indtastet i stjerneskemaet. De fleste kurser er bygget op omkring disse punkter: Viden, kompetencer og færdigheder, og i nogle tilfælde er der også information om, hvilke undervisningsmetoder der er blevet anvendt. Hvis disse ikke er beskrevet, er vi gået ud fra den metode, der er beskrevet i studieordningen for hele uddannelsen.

Tilpasning af kategoriseringsmodel

I arbejdet med at teste stjernemodellen på de korte og mellemlange videregående uddannelser blev det tydeligt, at modellen skulle tilpasses for bedre at kunne bruges til kortlægning af kurser i entreprenørskab på disse uddannelser. Indholdsdelene af modellen fungerer således fint til at kategorisere kurserne, men gennem interview med undervisere viste det sig, at der var behov for bedre forklaringer og tydeliggørelse af, hvad de forskellige kategorier indeholder. Faserne i stjernemodellen blev opfattet som meget traditionelle og lineære, hvilket afslører en svaghed i modellen. Derfor er det også nødvendigt, at der medfølger en tydelig forklaring på, at de ikke nødvendigvis følger hinanden i kronologisk orden, men også kan involvere den mere iterative og cirkulære tilgang som mange

undervisere nu arbejder med i entreprenørskabskurser. Den pædagogiske del blev kritiseret for at være for generel og ikke indeholde de nye innovative metoder, der nu anvendes.

På baggrund af testen af stjernemodellen, interview med undervisere samt den lange erfaring FFE-YE har med kortlægning af kurser, har vi derfor tilpasset modellen til bedre at kunne fungere på alle de videregående uddannelser. Den øgede viden om og ændringer inden for entreprenørskabsundervisning har yderligere skærpet behovet for en tilpasning. Den tilpassede model præsenteres herunder, og det er denne, der er blevet anvendt i arbejdet med udvikling af en model til kategorisering af eksamensformer.

Vi henviser til Bilag 2 for en test af stjerneschemaet på de korte og mellemlange videregående uddannelser.

STJERNEMODELLEN

Introduktion

Stjernemodellen blev udviklet i 2006 af Øresund Entrepreneurship Academy og har mødt anerkendelse ved præsentationer på konferencer og seminarer såvel i Danmark som i udlandet. Modellen er anvendt til identifikation og kvantificering af entreprenørskabsfag på alle universiteter i Danmark siden 2008. Entrepenørskab som fagområde og uddannelsesdisciplin har udviklet sig over de seneste år, hvilket har givet grundlag for at tilrette stjernemodellen til den nyeste viden og forståelse af faget. Modellen er nu tilpasset, så den også vil kunne anvendes på de korte og mellemlange videregående uddannelser.

Stjernemodellen 2.0

Stjernemodellen er skabt som en matrix med to dimensioner: Design af undervisningen og Faser i den entreprenørielle proces. Modellen er tilrettet i forhold til den erfaring Fonden har med at kortlægge og kategorisere kurser, samt den viden der over tid er opbygget i forhold til arbejdet med effekter af entreprenørskabsundervisning og med progressionsmodellen (Nybye & Rasmussen, 2013). Herudover bygger tilrettningen på kommentarer og input fra undervisere i entreprenørskab på de videregående uddannelser, der er indhentet gennem interview.

Kurser og fag kategoriseres og tildeles stjerner i forhold til hvor meget fokus, der lægges i den enkelte kategori. Modellen kan således, udover at identificere et kursus eller fag som entreprenørskabsundervisning, anvendes til at få et billede af vægten på entreprenørskab i form af indhold og undervisningsmetodik i et kursus/fag. Der er dog ikke tale om en vurdering eller evaluering af kurssets/fagets kvalitet, men udelukkende hvor stort fokus er på entreprenørskab.

Figur 2 herunder illustrerer den overordnede struktur af stjernemodellen, som består af de to dimensioner 1) Undervisningsdesign og 2) Faser i den entreprenørielle livscyklus. Kategorierne under Undervisningsdesign på den vandrette akse er opdelt i to hovedkategorier, der hver især beskriver kurssets eller fagets faglige indhold og undervisningstilgange og -metoder, som et samlet begreb for den pædagogik, didaktik og metoder, der kendetegner undervisningen. Kategorierne på den lodrette akse beskriver faser i den entreprenørielle livscyklus.

Faser i den entreprenørielle livscyklus	Undervisningsdesign								
	Fagligt indhold				Undervisningstilgange og -metoder				
	Phases/ Kategorier	Intrepreneur ship	Entrepreneur ship	Økonomi og finansiering	Jura	Handling	Kontekst	Involvering	Tværfaglighed
Idé / mulighed									
Opstart									
Etablering									
Drift									

Figur 2

I de følgende afsnit beskrives indholdet i de to dimensioner samt kategorierne.

Undervisningsdesign

Af betydning for undervisningsdesign er dels det konkrete indhold i faget/kurset, dels den tilgang underviseren har til undervisningen og de metoder han anvender.

Entrepenørskab i undervisningen

På det videregående uddannelsesnivea kan kernefagligheden entrepenørskab foldes ud i specifikke kurser og fag, hvor den studerende indføres i de bagvedliggende tanker og teorier om innovation, designprocesser, vækst og forretningsudvikling. Entrepenørskab kan også indgå i andre fag som element eller som metode.

Et undervisningsprojekt i entrepenørskab tager højde for, hvad entrepenørskab er i en konkret uddannelsessammenhæng inden for det givne fagfelt. I sammenhæng hermed kan for eksempel Shane og Venkataraman's forståelse af entrepenørskab (2000) skabe et overblik over, hvad det er, der kan arbejdes med i entrepenørskabsundervisningen inden for forskellige fagområder og inden for en faglig kategori. I fordansket form er der tale om:

- Hvorfor, hvornår og hvordan muligheder for skabelse af varer og service opstår.
- Hvorfor, hvornår og hvordan nogle mennesker og ikke andre opdager og udnytter disse muligheder.
- Hvorfor, hvornår og hvordan forskellige måder at agere på bliver brugt i udnyttelsen af entrepenørielle muligheder.

Entrepenørskabsundervisning tager mange former afhængigt af, hvilket formål undervisningen har. En del af undervisningen på universiteterne er undervisning om entrepenørskab (education about entrepreneurship), hvor de studerende får viden om, hvad entrepenørskab er og hvad entrepenører (iværksættere) gør. Denne undervisning gennemføres oftest med brug af traditionel forelæsning.

Uddannelse til entrepenørskab (education for entrepreneurship) har oftest involveret en

management tilgang med fokus på processen, hvor det især er kognitive færdigheder som f.eks. planlægning og finansiering, der udvikles. Her indgår typisk skrivning af en forretningsplan. Denne tilgang har fokus på udforskning og evaluering af forretningsmuligheder. Med bl.a. Sarasvathy (2008) er der dog også mange undervisere, der ser nødvendigheden af, at de studerende lærer at navigere i og håndtere usikkerhed. Denne slags undervisning kræver fokus på udnyttelsesfasen, og disse non-kognitive færdigheder ses af mange undervisere som vanskelige at undervise i.

Entredjetilgang til entreprenørskabsundervisning er undervisning gennem entreprenørskab (education through entrepreneurship³), hvor fokus er på at anvende entreprenørskab som undervisningsmetode. Denne tilgang har tilknytning til begrebet enterprise education hvor entreprenørskab betragtes som en pædagogisk tilgang, der kan introduceres i alle fagdiscipliner. Formålet er her, at de studerende erhverver non-kognitive entreprenørielle færdigheder som for eksempel kreativitet og evnen til at håndtere usikkerhed.

Der er således mange forskellige tilgange til entreprenørskab i undervisningen. Nedenfor er beskrevet de faglige områder, som efter FFE-YEs erfaring er dækkende for, hvad der indgår i entreprenørskabsundervisning på de videregående uddannelser i Danmark.

Faglige kategorier

Stjernemodellen indeholder fire faglige kategorier, som er vurderet at være dækkende for det entreprenørskabsfaglige område.

- Entreprenørskab
- Intraprenørskab
- Økonomi og finansiering
- Jura

Valget af de faglige kategorier er taget ud fra den brede vifte af entreprenørskabsfag, der eksisterer og er relevante i Danmark. Entreprenørskabsfag skal her forstås som selvstændige fag med fuldt fokus på entreprenørskab, og/eller fag hvor entreprenørskab er indlejret som en del af andre fagdiscipliner. Der er mange muligheder for at bringe elementer af entreprenørskab ind i sin undervisning, og dette kan være vanskeligt at kortlægge. De fire faglige kategorier i modellen er brede, og er inkluderet, fordi de har vist sig at være dækkende for de aktuelle faglige områder, der findes inden for entreprenørskabsundervisning i Danmark.

Entreprenørskab er både det overordnede begreb og en faglig kategori. Dette skyldes mangel på bedre betegnelser i det danske sprog. Alle faglige kategorier omhandler entreprenørskab, men der har vist sig at være grundlag for at skelne mellem entreprenørskab og intraprenørskab. Desuden skal de to kategorier Økonomi og finansiering samt Jura således også opfattes i forhold til entreprenørskab. Det handler for eksempel om økonomi forbundet med realiseringen af et entreprenørielt projekt, og ikke om fagområdet økonomi generelt.

Entreprenørskab

Denne kategori indeholder et bredt spekter af forskellige tilgange til entreprenørskab som fagligt område, afhængig af hvilken uddannelsessammenhæng og fagfelt, det er indlejret i. Udgangspunktet er en definition af entreprenørskab udarbejdet af Fonden for Entreprenørskab - Young Enterprise med inspiration fra nogle af de utallige fortolkninger og definitioner der findes af begrebet.

Entreprenørskab er, når der bliver handlet på muligheder og gode ideer, og disse bliver omsat til værdi for andre. Den værdi, der skabes, kan være af økonomisk, kulturel eller social art.

Kategoriseringen af kurser og fag foregår bl.a. i forhold til nedenstående :

- Klassiske tilgange til entreprenørskab med overvejende fokus på opstart og drift af virksomhed
- Socialt/grønt entreprenørskab med fokus på at iværksætte initiativer, der løser sociale og/eller miljømæssige udfordringer
- Produkt/teknologiudvikling, hvor fokus ligger på at udvikle forretningsmodeller med ny teknologi/produkt som kerne i forretningen.

Intraprenørskab

Det er almindeligt anerkendt at entreprenørskab ikke kun kommer til udtryk gennem opstart af nye virksomheder og projekter, men også gennem entreprenøriel adfærd i eksisterende virksomheder og organisationer. Hermed også sagt, at entreprenørskab kan optræde i private såvel som offentlige virksomheder.

Denne kategori holder fokus på, hvordan der iværksættes nye forretningsområder, teknologier, metoder eller processer inden for eksisterende organisationer. Entreprenørskab kan komme til udtryk i private såvel som offentlige virksomheder, samt i organisationer med det formål at skabe økonomisk overskud såvel som i non-profit organisationer. Kurser med fokus i denne kategori handler oftest om, hvordan man kan omsætte den entreprenørielle tilgang i rollen som jobtager. Kategorien vil i nogle tilfælde også have et fokus på innovationsprocesser og forandringsledelse i eksisterende virksomheder.

Økonomi og finansiering

Denne kategori handler om økonomiske aspekter af entreprenørskab. Dvs. den økonomiske del og forståelse af det at starte, drive en virksomhed, intraprenørskab, iværksætte værdiskabende aktiviteter, socialt entreprenørskab, osv. Kategorien kan omhandle temaer som :

- Finansiering af mindre projekter/virksomheder
- Fundraising og crowd funding
- Finansiell analyse og markedsanalyse

- Skat og moms
- Håndtering af egen og fremmedkapital
- Finansieringsmodeller for eksisterende eller nye virksomheder
- Budgetter og regnskab

Jura

I denne kategori kigger vi på de juridiske aspekter ved entreprenørskab og innovation. Viden om, hvordan man beskytter sine ideer, hvordan man stiller sig til andres ophavsrettigheder, patent samt aftaleret, er væsentlig for iværksættere. Behovet for denne viden varierer, afhængigt af, hvilken type entreprenørielt projekt man udvikler. Kurser og fag inden for denne kategori omhandler f.eks.

- Selskabsformer
- IPR, fx patenter, varemærker, designregistreringer m.m.
- Rettigheder og pligter ved oprettelse og drift af virksomhed
- Salg af virksomhed
- Erhvervsret

Undervisningstilgange og -metoder

Undervisningens design indebærer ud over det faglige indhold også, hvilken tilgang til læring og undervisning, der er i faget eller kurset. Stjernemodellen indeholder fire forskellige undervisningstilgange, der afspejler den pædagogik og undervisningsmetodik, der anvendes i entreprenørskabsundervisning på de videregående uddannelser.

Formålet med entreprenørskabsundervisning er, udover at øge og udvikle de studerendes viden om entreprenørskab, at tilrettelægge undervisningen, så de studerende udvikler en innovativ tankegang og deres evner til at handle entreprenørielt.

I litteraturen og i praksis på de videregående uddannelser gennemføres entreprenørskabsundervisning ofte som enten teoribaseret undervisning, hvor det handler om at tilegne sig viden på området, eller mere praksisorienteret og virkelighedsnær undervisning, hvor der benyttes undervisningsmetoder, hvor de studerende handler, mærker og simulerer livet som iværksætter, samtidig med og på baggrund af tilegnet viden og erfaringer. Som beskrevet tidligere tales der i forskningen om undervisning *om, til og gennem* entreprenørskab.

FFE-YE har ved gennemgang af kursusbeskrivelser og interview med undervisere identificeret fire kategorier, som kan dække de tilgange, der for nuværende praktiseres i entreprenørskabsundervisningen. Undervisningsområdet udvikles løbende og disse kategorier er derfor en modificering af den oprindelige model⁴. De fire kategorier beskrives herunder.

Handlingsbaseret undervisning

I denne kategori evalueres i hvilken grad de studerende tilegner sig viden gennem handling, praksis og refleksion snarere end gennem traditionel instruktion. Kurser i denne kategori fokuserer således på at få de studerende ud af klasserummet og ud i "virkeligheden". Undervisernes rolle ændres således fra at være en bærer af viden som skal overleveres, til en vejleder som kan følge og hjælpe de studerende videre i den entreprenørielle proces. Fokus ligger på udførelse af handlinger, iterationer og den feedback, der bliver givet. Dette kan være i forbindelse med:

- Iværksættelse af projekter
- Håndtering af usikkerhed i forbindelse med entreprenørielle projekter
- Test af egen ide/prototype med relevant marked
- Salg af tjeneste/service
- Tilegnelse af relevant netværk og ressourcer
- Føre sine mål, prioriteringer og beslutninger ud i livet
- Deltage i netværksarrangementer/konkurrencer, der kan hjælpe én videre
- Vurdering af egen udvikling og planlægning af projektets fremtid

Kontekstbaseret undervisning

I denne kategori vurderes det i hvilken grad undervisningen forholder sig til den virkelighed og kontekst, som stoffet og den studerende er en del af. Man forholder sig i undervisningen til, hvordan faget kan udmøntes i virkeligheden efter studiet. Dette kan foregå på mange forskellige måder, f.eks. gennem:

- Relevante øvelser og case-opgaver, som er virkelighedsbaserede frem for teoretisk fiktion
- Inddragelse af eksterne undervisere med erfaring og viden om området
- Praktikophold i offentlige eller private virksomheder eller eventuel i egen virksomhed

Kategorien adskiller sig fra handlingskategorien, idet denne form for undervisning ikke kræver, at de studerende er ude og afprøver/tester sin ide med relevant marked, men fokuserer mere på hvordan de kan anvende deres viden efter studierne.

Involverende undervisning

Denne kategori vurderer, i hvilken grad de studerende er involveret og deltager aktivt i undervisningen. Underviseren arbejder med aktivt at inddrage de studerendes viden og tidligere erfaringer undervejs i forløbet. Faget er typisk opbygget omkring workshops, gruppearbejde og dialog. Underviseren arbejder med at motivere den studerende til at reflektere over egne kompetencer og ressourcer for at skabe dybere læring og engagement.

Tværfaglig undervisning

Innovation opstår oftest som resultat af et arbejde i et team bestående af flere fagligheder. Denne kategori indebærer derfor kurser, der involverer studerende fra forskellige fagligheder og/eller uddannelser i undervisningen. Det involverer også den studerendes evne til at forstå egen faglighed og egne kompetencer, og at kunne se værdien af andres, i forhold til at kunne realisere sit projekt eller forretning. Underviseren forsøger aktivt at bringe de studerendes forskellige baggrunde og især fagligheder i spil. For eksempel kan økonomer og designere, humanister og ingeniører i større udstrækning komme frem til interessante og nydannede koncepter, hvis de får lov til at fokusere på egne kompetencer og kombinere dem med andres.

DEN ENTREPRENØRIELLE PROCES

Faser

I den entreprenørielle proces indgår forskellige faser, eller man kan sige, at projektet har en livscyklus som spænder over :

- Idégenerering
- Identificering af nye forretningsmuligheder
- Bearbejdning og modning af forretningsideer
- Fremskaffelse og udvikling af nødvendige ressourcer
- Varetagelse af produktionen, samt på samme tid sikre at den voksende organisation fungerer effektivt

Faserne skal dog ikke tænkes som kronologiske og lineære, da en typisk entreprenøriell proces oftest er iterativ, hvor man veksler mellem de forskellige faser ud fra den feedback, viden og erfaring man får undervejs. Undervisningen har derfor en tendens til at foregå på lignende måde, så læringsprocessen undervejs er iterativ. Herunder har vi identificeret fire faser, der typisk er en del af den entreprenørielle proces, og som derfor indgår i modellen.

Idé og mulighedsfasen

De fleste nye projekter starter med en idé, en mulighed, et behov/problem eller en gruppe mennesker, der gerne vil arbejde sammen. Hvor videnintensive virksomheder typisk vil være kendetegnet ved behovet for et stort fokus på udvikling af den nye unikke ide, teknologi eller proces, vil f.eks. en socialøkonomisk virksomhed måske arbejde med at forstå en udfordring, vi står overfor i samfundet og forsøge at finde mulige løsninger på denne udfordring. Fag i denne fase har ofte fokus på kreativitet, idegenerering og -udvikling, og udvikling af forretningsmodeller til opstart af en virksomhed eller inden for allerede etablerede virksomheder.

Opstartsfasen

Overgangen til denne fase er oftest, når den studerende har en form for forretningsmodel på plads. Kurser i denne fase vil variere noget afhængig af, hvilken tilgang faget har til

entreprenørskab. Vi kan derfor finde kurser, der fokuserer på udvikling af forretningsplaner, og tilgange som f.eks. lean startup og effectuation, der fokuserer på at få den studerende ud af klasseværelset og teste, om ideen holder i virkeligheden. Der vil dog alligevel være nogle områder som ofte er med i opstartsfasen: Markedsundersøgelser, produktudvikling, salg af produkt/tjeneste, finansiering og etablering af selskabsform. Der vil ofte være en veksling mellem fase 1 og 2, eftersom den studerende modtager feedback på ideen undervejs i processen.

Etablering

Når ideen er testet og valideret, er det naturligt at gå over til næste fase, der handler om, hvordan man får virksomheden til at udvikles og blive en bæredygtig forretning. Kurser i denne fase arbejder ofte med spørgsmål som "Hvordan skaffer vi investorer?", "Hvilke kompetencer og ressourcer har vi brug for og hvordan skaffer vi dem?" og "Hvad skal man prioritere med de midler, man nu har?"

Drift

I denne fase stilles de studerende overfor spørgsmål som: "Hvad og hvor vil vi hen med denne forretning?", "Skal den være større?", "Skal vi ud på nye markeder?" og "Skal vi sælge og lave en exit-strategi?" Kurser i denne fase vil derfor typisk omhandle emner som virksomhedsstrategi, organisationsudvikling, ledelse og driftsøkonomi.

Kategoriseringen

I kategoriseringen bliver faget tildelt fra 1-3 stjerner i forhold til, hvor meget fokus der er på den enkelte kategori. Det betyder, at et fag kan have stjerner i mere end én kategori, i mere end én fase og i mere end én tilgang. For at faget skal opnå betegnelsen entreprenørskabsfag, skal der minimum være én stjerne i indholdsdelen af modellen. Modellen tager ikke stilling til om et kursus er bedre end et andet, men forsøger at give et objektive billede af, hvor fokus er i eksisterende kurser.

Kategorisering sker ved gennemlæsning af kursusbeskrivelser og der tildes stjerner ud fra, hvor stort fokus er i forhold til de forskellige kategorier. Når stjernerne i indholdsdelen er tildelt, tildes der stjerner i forhold til undervisningstilgangene i modellen.

Stjernerne i indholdsdelen gives efter følgende princip; én stjerne gives til en overfladisk behandling eller tematik. To stjerner gives, hvis faget går mere i dybden med emnet, og tre stjerner gives, hvis entreprenørskab er hovedemnet for kurset. Derefter gives stjerner i forhold til, hvor meget fokus der er på de forskellige undervisningstilgange. Tildeling af stjerner afhænger således fuldstændig af, hvor omfattende og præcis kursusbeskrivelsen er. For at sikre en så realistisk og korrekt kategorisering som muligt, vurderes et kursus/fag først af to forskellige medarbejdere hos Fonden for Entreprenørskab, hvorefter stjernekortet sendes til kommentering og verificering hos underviseren.

ANALYSEMODEL TIL KATEGORISERING AF EKSAMENSFORMER

Kategorisering af eksamensformer

Med udviklingen af stadig flere entreprenørskabsuddannelser og nye undervisningstilgange og -metoder er der opstået tvivl om de måder, der eksamineres på i kurserne, har fulgt med udviklingen. For bedre at kunne forstå, hvordan der bliver eksamineret i entreprenørskabskurser i dag, har FFE-YE udviklet en model, der kategoriserer de forskellige eksamensformer, som anvendes i entreprenørskabsuddannelser i dag. I modellen kigger vi på, hvornår i kurset evalueringen og eksaminationer finder sted, hvilken form og metode der bliver benyttet, samt hvem der foretager evaluering/eksamination. Undersøgelser og forskning viser, at evaluering undervejs i et forløb kan have stor værdi for den studerendes læringsudvikling (Pittaway & Edwards, 2012), og vi har derfor valgt at inkludere dette i modellen.

Modellen er inspireret af Syddansk Universitets VUE værktøj (www.sdu.dk/vue), der beskriver, hvilke eksamensformer der egner sig bedst til at udprøve hvilke typer læringsmål. Denne model er en generel model og tager ikke højde for, om eksamensformen er specifik for entreprenørskabsfaget. Vi har således tilpasset modellen til den måde, der bliver eksamineret og evalueret i entreprenørskabskurser. Kategorierne er opstået på baggrund af en gennemgang af 50 kursusbeskrivelser på de videregående uddannelser i Danmark og den måde, hvorpå de beskriver deres eksamenssituationer.

Formål

Formålet med at dokumentere anvendte eksamen- og evalueringsformer i entreprenørskabsundervisningen er for at få et overblik over, hvordan man eksaminerer i de forskellige entreprenørskabskurser i Danmark i dag, samt bedre at kunne rådgive om tilpasning af disse til undervisningens læringsmål, indhold og metoder. Modellen kan derfor bruges som et kortlægningsværktøj (hvordan udprøves de studerende) og et dialogværktøj i forbindelse med tilpasning af eksamensform til kursets indhold og metoder (hvilken form passer bedst til de specifikke kurser og læringsmål).

Modellens opbygning

Eksamensmodellen er opbygget med en horisontal og en vertikal akse. På den horisontale akse er der beskrevet tre hovedkategorier for eksamen, med tre forskellige former for eksamen under hver kategori. Kategorierne er: Mundtlig eksamen/evaluering, Skriftlig eksamen/evaluering og Løbende dokumentation/evaluering.

På den vertikale akse finder vi formålet med eksamen, om det har et primært summativt⁵ eller primært formativt sigte⁶, samt om der benyttes intern censur (fra censorkorpset) eller om der inddrages eksterne til at overvære og give feedback i evalueringssituationen.

Oftentimes har et entreprenørskabskursus flere evalueringsformer og det er derfor muligt at opnå kryds i flere felter af modellen (f.eks. om der er mundtlig eksamen baseret på en

skriftlig forretningsplan, hvor der har været løbende feedback (formativ) og en endelig karaktergivende eksamen til sidst (summativ)).

Herunder er modellen fremstillet grafisk og en beskrivelse af de forskellige kategorier.

Former / Formål & Censor	Mundtlig eksamen / evaluering			Skriftlig eksamen / evaluering			Løbende dokumentation / evaluering		
	Individuel eksamen	Gruppeeksamen	Pitch	Forretningsplan	Skriftlig opgave	Hjemmeopgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Logbog
Summativ									
Formativ									
Censorkorps									
Andre ressourcepersoner									

Figur 3

EKSAMEN OG EVALUERINGSFORMER

Mundtlig eksamen

I denne kategori kigger vi på de metoder inden for mundtlig eksamen, der anvendes. Vi har delt kategorien op i de tre mest anvendte metoder; Individuel mundtlig eksamen, Gruppeeksamen, og Pitch for panel eller undervisere. Det er dog muligt at finde forskellige variationer af de forskellige former, både i forhold til tid til gennemførelse af den mundtlige eksamen, og den enkelte undervisers personlige præg på gennemførelse af eksamenssituationen.

Individuel

Denne eksamensform varierer i form, længde og forberedelsestid. Men her fokuserer vi på kurser, hvor der er enkeltindivider der skal op og forsvare enten sit skriftlige arbejde, eller som afslutning på et entreprenørskabskursus. Hvad de eksamineres i og fokus for eksamen varierer fra kursus til kursus.

Gruppe

Der er tale om Mundtlig gruppeeksamen, når det er mere end én person der skal op og forsvare sit arbejde. Karakteren kan gives til gruppen, eller til hver enkelt studerende i gruppen. I entreprenørskabskurser, som ofte bærer præg af gruppe- og projektarbejde, er denne form for eksamen relativt udbredt.

Pitch

Pitch for undervisere eller erhvervsliv (investorer, Venture Kapitalister) indebærer, at de studerende i en tidsbegrænset periode skal præsentere deres ide for et udvalgt panel. Pitchen indgår her som en del af deres eksamen, ofte efterfulgt af en mundtlig fremlæggelse bagefter. Pitch for panel er ofte anvendt i entreprenørskabsammenhæng for at gøre kurset mere virkelighedsnært, og for at de studerende skal kunne føle, hvordan det vil være at drive virksomhed også uden for klasseværelset.

Den studerende bliver evalueret med henblik på at "opsummere" resultatet af læringsprocesser ved en afsluttende eksamen // 5

Formativ evaluering er et pædagogisk redskab. Den enkelte bliver evalueret med henblik på, hvordan han eller hun kan videre udvikle sine kompetencer. // 6

Skriftlig eksamen

I denne kategori kigger vi på de eksamensformer, der foregår på skrift. Vi ser ofte i entreprenørskabskurser, at der er en kombination af en skriftlig og mundtlig fremstilling som eksamensform. Kurser vil således både få et kryds i den skriftlige og den mundtlige kategori. De tre nedenstående underkategorier er de mest anvendte former i entreprenørskabskurser i dag.

Forretningsplan

Eksamen som forretningsplan indebærer, at de studerende skal levere en udfyldt forretningsplan for deres egen idé, en udvalgt case, eller et patent som bliver brugt i studiet. De studerende bliver bedømt på forskellige områder inden for forretningsplanen alt afhængig af, hvilke læringsmål kurset fokuserer på.

Skriftlig opgave

Eksamen som skriftlig opgave dækker over en bred række af skriftlige afleveringer. Det kan f.eks. være skriftlig stedprøve med eller uden hjælpemidler og af varieret længde, indlevering af synopsis eller projektplaner.

Hjemmeopgave

En hjemmeopgave er en skriftlig opgave, som besvares inden for en kortere eller længere tidsperiode. Opgaven kan være at besvare en problemformulering eller et (eller flere) spørgsmål, som enten er stillet af underviseren eller den studerende selv har formuleret. Denne type eksamen kan teste såvel viden som færdigheder og kompetencer afhængig af, hvem der har stillet spørgsmålet,⁷ hvordan spørgsmålet er stillet og hvor lang tid, der har været til rådighed for besvarelsen .

Løbende dokumentation/evaluering

I denne kategori kigger vi på de eksamensformer, der finder sted igennem hele kurset, altså ikke kun som afslutning af et fag/kursus. Løbende evaluering kan indebære, at de studerende dokumenterer og reflekterer løbende over egen læring og progression, og at dette bliver anvendt som en del af den afsluttende eksamen. I praksisorienterede kurser er det ofte vigtigt med en dokumentation af den proces, de studerende har været igennem, da dette har betydning for det endelige resultat.

Portfolio

En portfolio er en samling arbejdsresultater og opgaver, som helt eller delvist danner grundlag for vurderingen.

Man kan skelne mellem to typer portfolio. Den ene, præsentationsportfolioen, præsenterer en samling af udvalgte arbejdsresultater, som præsenteres. Præsentationsportfolioen er således produktorienteret, og er skræddersyet efter, hvem den henvender sig mod. Den anden type, arbejdsportfolioen, er nok en mindre kendt metode. Den adskiller sig fra præsentationsportfolioen ved at den, i stedet for at præsentere færdige produkter,

http://sdu.dk/Om_SDU/Institutter_centre/C_Unipaedagogik/Konsulentydelse_og_raadgivning/VUE/ // 7

fokuserer på processen. Altså på hvordan man skaber og udvikler produktet, samt på hvad man lærer undervejs (Krill, 2011).

Denne prøveform giver mulighed for at teste forskellige aspekter, afhængigt af om hovedvægten i vurderingen lægges på resultater eller på den studerendes refleksion over læringsprocessen. Portfolioen giver derfor mulighed for at teste både viden, færdigheder og kompetencer.⁸

Aktiv deltagelse

Aktiv deltagelse indebærer, at der stilles krav om fysisk deltagelse i undervisningen og/eller projektarbejdet. I studieordningen ekspliciteres, hvor meget frafald fra undervisningen, der kan tillades, inden man ikke består. Typisk kræves der mellem 80-100% fremmøde samt løsning af opgaver.

Denne form for evaluering kan bidrage til at give de studerende rum og mulighed for at eksperimentere med faget, i højere grad end hvis de fik en karakter. Formen kan derfor egne sig til entreprenørskabskurser, hvor de studerende i høj grad skal håndtere usikkerhed.

Afhængigt af undervisningsform og opgavetyper har underviseren mulighed for at evaluere viden, færdigheder og kompetencer inden for alle typer læringsmål og på alle taksonomiske niveauer. Det kræver dog, at undervisningen struktureres, så alle studerende bidrager væsentligt til den. Evalueringsformen er derfor ikke velegnet til fag med store hold og kun en enkelt underviser.⁹

Logbog

Logbog er en slags læringsdagbog, som den studerende fører over sin egen læringsrejse. Optegnelserne kan være kortfattede faktuelle kommentarer om, hvad man har arbejdet med, men kan også have form af længere personlige refleksioner over udbyttet af forskellige aktiviteter. Logbogen kan være i papirform eller føres elektronisk. Logbogen kan indgå i evalueringen ved afslutningen af læringsforløbet, og ofte ser man logbogen kombineret med en portfolio.

FORMÅL MED EKSAMEN

Man skelner ofte mellem summativ og formativ evaluering. Hvor den summative evaluering har til formål at opsummere den studerendes læring gennem en mundtlig/skriftlig evaluering, har den formative form til formål at understøtte den studerendes læring undervejs i forløbet. Disse kategorier er inkluderet i modellen, da meget forskning tyder på at formativ evaluering er vigtigt i fag, der arbejder med at udvikle kompetencer gennem praksis (Pittaway & Edwards, 2012). Det er derfor interessant at forstå, hvordan balancen mellem den summative og den formative evaluering foregår i entreprenørskabsundervisning.

⁸ // Formativ evaluering er et pædagogisk redskab. Den enkelte bliver evalueret med henblik på, hvordan han eller hun kan videre udvikle sine kompetencer.

⁹ // http://sdu.dk/Om_SDU/Institutter_centre/C_Unipaedagogik/Konsulentydelse_og_raadgivning/VUE/

Summativ evaluering

For at få kryds i denne kategori indebærer det, at evalueringsformen ligger som afslutning på kurset. Den summative form for evaluering er den vi kender bedst fra dagens uddannelsessystem. Formålet med eksamen er at bedømme, i hvilken grad den studerende opfylder de faglige mål, der er fastsat for uddannelsens fag eller fagelement i studieordningen, igennem en mundtlig eller skriftlig prøve. Den afsluttende prøve giver grundlaget for udstedelse af et eksamensbevis, der er sammenligneligt for alle studerende ved studier, nationalt og internationalt.

Formativ evaluering

Et kryds i denne kategori indebærer, at der i kursusbeskrivelsen eller fagbeskrivelsen er beskrevet evalueringssituationer, der har fokus på at understøtte den studerendes læringsproces undervejs i kurset. Dette kan være gennem formelle eller uformelle evalueringsmetoder som bliver brugt under kursusforløbet for at ændre, monitorere eller tilpasse undervisningen og læringsprocessen, med fokus på at forbedre kvaliteten af den enkelte studerendes læring (Pittaway, Rodriguez-Falcon and Yoxall, 2013). Nogle af de almindeligste former, der benyttes er Peer to Peer reviews, feedback og vejledning fra vejleder/mentor/underviser, selvevaluering eller en logbog/portfolio. For at en evaluering skal få et kryds i den formative kategori, skal der altid være mulighed for en eventuel ændring efter evalueringen, og den vil derfor aldrig kun finde sted som afslutning på et kursus.

CENSORER

Hvem der eksaminerer, er også en faktor i evalueringen. Pittaway & Edwards (2012) fandt i deres studie af engelske og amerikanske entreprenørskabskurser, at involvering af andre end underviseren i eksaminationen var langt mindre, end de havde forventet. Konklusionen var, at underviserne burde involvere andre interessenter som for eksempel iværksættere og andre professionelle eller gennem peer assessment¹⁰. Det er dog småt med forskning om, hvilken indflydelse det har på den studerende, hvis der er andre end underviseren til stede ved eller foretager eksaminationen/evalueringen. Swann og Ecclestone nævner dog de implikationer, der er for underviseren ved at skulle evaluere egne studerende ved formativ evaluering (Swann & Ecclestone, 1999).

Styrelsen for de Videregående Uddannelser har et censorkorps, der må bruges til eksaminationer på de videregående uddannelser. Det er altså kun disse censorer, der er godkendt til at være med i voteringen. Dog ser vi i entreprenørskabskurser alligevel en tendens til, at personer fra erhvervslivet eller personer, der har været involveret i den studerendes entreprenørielle proces, bliver involveret i at give feedback eller overvære eksamenssituationen. Vi har derfor valgt at have to kategorier med i modellen.

1. Censorer fra censorkorpset; her indgår både de som er interne fra uddannelsesinstitutionen og eksterne som er en del af censorkorpset
2. Inddragelse af ressourcepersoner til at bidrage med feedback, eller til at overvære eksamenssituationen for at gøre eksamen mere virkelighedsnær.

ANVENDELSE AF MODELLERNE

De to modeller, Stjernemodellen og Eksamensmodellen, vil nu kunne give et billede af sammenhængen og resonansen mellem kursets faglige indhold og undervisningstilgange, samt den måde, hvorpå de studerende bliver udprøvet. De to modeller kan dog ikke umiddelbart vise, om der rent faktisk udprøves i det kurset eller faget har som læringsmål. Dertil er den information, der for nuværende er tilgængelig på institutionernes hjemmesider ikke fyldestgørende nok, og et sådant studie vil kræve en tættere observation af kurserne.

Modellen er testet på et antal entreprenørskabskurser indhentet fra alle de videregående uddannelser i Danmark, hvorefter resultaterne er analyseret.

Metode

Der er i alt blevet indsamlet 40 kursusbeskrivelser fra de danske universiteter, og 13 kursusbeskrivelser fra de korte og mellemlange videregående uddannelser.

Kurserne i undersøgelsen er selektivt udvalgt og skal ikke ses som en repræsentativ stikprøve blandt de videregående uddannelsers udbud af entreprenørskabskurser. Kurserne er udvalgt på baggrund af følgende principper :

1. Kurserne er blevet tildelt stjerner i indholdsdelen af stjernemodellen, så de kan kategoriseres som entreprenørskabskurser.
2. Kurserne har tilstrækkeligt tilgængelig information om indhold, undervisningsmetode og eksamensform.
3. Kurserne er fordelt mellem forskellige videregående uddannelsesinstitutioner og universiteter.

Kurserne bliver først kategoriseret i stjernemodellen for at få et overblik over undervisningstilgang og metoder, samt at identificere dem som entreprenørskabsfag. Herefter er de gennemgået og kategoriseret i eksamensmodellen.

I det følgende afsnit beskriver vi resultater fra en analyse af undersøgelsen. Analysen af universitetskurser og kurser på de øvrige videregående uddannelser holdes adskilt.

ANALYSE AF KURSUSBESKRIVELSER OG EKSAMENSFORMER - UNIVERSITETER

Vi har foretaget en statistisk analyse af de 40 kurser, der er indsamlet på universiteterne. Der er mange forskellige kombinationsmuligheder både hvad angår de forskellige eksamensformer, og eksamensformer sammenholdt med kursernes indhold og undervisningsmetoder. Vi har ud fra disse kombinationer udvalgt 6 områder, hvor analysen viser signifikante resultater, som vi vil beskrive i nedenstående, ligesom vi vil beskrive andre resultater, som har overrasket os.

Vi har hovedsageligt fokuseret på de kurser, der har 3 stjerner i undervisningsmetoden Handling, samt på de kurser, hvor alle fire undervisningsmetoder benyttes. Disse kurser sætter fokus på at entreprenørskab er noget, som skal læres igennem handling, og vil derfor sandsynligvis anvende sig af andre eksamener og evalueringsformer, end traditionelle kurser der forelæser om entreprenørskab. Vi henviser til bilag 3a for en gennemgang af kurserne.

Generelt om anvendte eksamensformer på universiteterne

Den skriftlig opgave bliver benyttet i 21 ud af de 40 kurser, og er dermed den mest anvendte eksamensform. Kombinationen af skriftlig og mundtlig eksamen bliver benyttet i 24 tilfælde, og er den mest anvendte kombination. Typisk afholdes mundtlig eksamen på baggrund af et kortere eller længere skriftligt oplæg. Alle kurser afsluttes med en eksamen, og der er således ingen kurser, der kun fokuserer på formativ evaluering. Dog ser vi, at 17 kurser arbejder med evalueringssituationer gennem kursusforløbet, for at de studerende skal være bedre stillet til den endelige eksamen. I analysen beskriver vi dette som kurser, der er summative og formative.

Vi kan også se at evalueringsformerne Pitch og Forretningsplan, som er mere specifikke for entreprenørskabskurser, kun bliver benyttet i meget lille grad., Pitch ser vi kun i seks ud af 40 kurser, Forretningsplan i ti ud af 40 kurser, og Portfolio-eksamen ser vi kun i ét ud af 40 kurser. Dette kan tyde på, at eksamensformerne i entreprenørskab stadig er af mere traditionel karakter, som ikke adskiller sig mærkbart fra den måde, man eksaminerer i ikke-entreprenørskabskurser. Herunder har vi valgt de områder ud, hvor vi kan se sammenhæng mellem de undervisningsmetoder og -tilgange, der er brugt i kurset, og de eksamensformer der er benyttes.

Sammenhæng mellem kurser med alle undervisningsmetoder / -tilgange og eksamensform

Analysen viser, at for de kurser, hvor alle undervisningsmetoder, Handling, Involvering, Kontekst og Tværfaglighed, (herefter HKIT) benyttes, er der en statistisk signifikant sikkerhed for, at der foretages formativ evaluering. Se nedenstående Tabel 1. Det vil sige at disse kurser, i højere grad end kurser hvor HKIT ikke benyttes, fokuserer på at understøtte den studerendes læring undervejs i kurset (formativ), og ikke kun som en afsluttende eksamen (summativ). Dette kan være i forbindelse med feedback fra undervisere, peer to peer reviews, eller feedback fra eksterne ressourcepersoner.

TABEL 1	Summativ	Summativ + Formativ	Total
HKIT	–	+	
–	21	7	28
+	2	10	12
Total	23	17	40

Pearson chi2(1) = 11.6965 Pr = 0.001

Tabel 1 // Tabellen sammenligner de kurser, der benytter sig af summativ og formativ evaluering, med kurser der benytter sig af alle fire undervisningstilgange, samt de kurser der kun er summative (idet der ikke findes nogen kurser der udelukkende er formative) med kurser der ikke benytter sig af alle fire undervisningstilgange.

Handling

De kurser, som har et stort fokus på handlingsorienterede undervisning benytter sig af flere evalueringssituationer end de kurser der ikke er handlingsorienteret. Blandt andet kan vi se, at ud af de 13 kurser, der benytter sig af tre eller flere evalueringssituationer er 11 af dem handlingsorienterede. Dette drejer sig som oftest om kombinationer af mundtlig og skriftlig eksamen. Se Tabel 2.

TABEL 2	Tre eller flere former		Total
Handling	–	+	
–	17	2	19
+	10	11	21
Total	27	13	40

Pearson chi2(1) = 7.9655 Pr = 0.005

Tabel 2 // Tabellen sammenligner de kurser, der har tre eller flere eksamenssituationer med de kurser der er handlingsorienterede, samt de kurser der ikke har tre eller flere eksamenssituationer med de ikke-handlingsorienterede kurser.

Vi kan se at der er stor sandsynlighed for, at kurser der benytter sig af summativ og formativ evaluering, er handlingsorienterede. Se Tabel 3. Dette kan tyde på, at det kan være vanskeligt at evaluere handling med kun en afsluttende eksamen, men kræver at underviseren følger den studerende tæt undervejs i undervisningen. Det siger også noget om, at kurser som er praktisk anlagt er mere ressource- og tidskrævende end kurser, der

er mere teorifokuserede og hvor der benyttes mere traditionelle undervisningsmetoder. Vi ved dog stadig meget lidt om, hvad det er de studerende bliver evalueret på, men i nogle kursusbeskrivelser kan vi se at der er en tendens til, at de i højere grad bliver evalueret på deres produkt end på deres proces. Vi henviser til Case 1 for et godt eksempel på et kursus, der evaluerer på de studerendes handlinger og ikke kun på slutproduktet.

TABEL 3	Summativ	Summativ + Formativ	Total
Handling	–	+	
–	15	4	19
+	8	13	21
Total	23	17	40

Pearson $\chi^2(1) = 6.8122$ Pr = 0.009

Tabel 3 // Tabellen sammenligner de kurser, der er summative og formative med handlingsorienterede kurser, samt de kurser der kun er summative med de ikke-handlingsorienterede.

Tværfaglighed og Gruppeeksamen

For kurser, der benytter sig af mundtlig gruppeeksamen, er der meget høj sandsynlighed for, at det også er et tværfagligt kursus. Se nedenstående Tabel 4. Da disse kurser naturligt involverer meget gruppearbejde, er det også naturligt at de studerende bliver evalueret sammen. Modsat ser vi også, at halvdelen af de kurser der har et tværfagligt fokus ikke benytter sig af nogen form for gruppeeksamen. Dette kan tyde på at det er svært at skulle eksaminere på tværs af institutioner og studieretninger, da de har forskelligt curriculum og studieplaner. Der er også tilfælde af tværfaglige kurser, hvor de studerende fra forskellige uddannelsesinstitutioner modtager et forskelligt antal ECTS-point for deltagelse i samme kursus.

TABEL 4	Mundtlige gruppeeksamen		Total
Tværfaglig	–	+	
–	18	5	23
+	9	8	17
Total	27	13	40

Pearson $\chi^2(1) = 2.8566$ Pr = 0.091

Tabel 4 // Tabellen sammenligner de kurser, der er tværfaglige og anvender mundtlig gruppeeksamen, med de kurser der ikke gør det.

Skriftlig opgave

Der er ni kurser der kun benytter sig af en skriftlig opgave som evalueringssituation. Kun ét af disse kurser har fokus på handling som undervisningsmetode, de resterende har et mere traditionelt klasserumsfokus. Dette giver god mening, da denne eksamensform egner sig til at evaluere de studerendes faglige kvalifikationer, men vil have sværere ved at evaluere den studerendes entreprenørielle kompetencer. Se Bilag 3a for en oversigt over kurserne.

Ekstern involvering

Vi har også kigget på om kurserne involverer ressourcepersoner i eksamensformen for at gøre eksamen mere virkelighedsnær. Dette ser vi i to tilfælde, hvor investorer, Venture Kapitalister og andre interessenter bliver inviteret ind til eksamen for at overvære de studerendes præsentationer. De undervisere vi har talt med, som benytter sig af dette, fortæller at det skaber en meget mere realistisk eksamen, hvor de studerende faktisk skal præsentere deres ideer til "virkelige" mennesker, der kan have betydning for deres liv efter eksamen. På denne måde kan eksamenssituationen blive en del af den fortsatte proces med de studerendes entreprenørielle projekt og ikke en blot en afslutning på et kursus. De studerende vi har talt med siger, at eksamensformen har været en stor motivationsfaktor, fordi der var noget helt andet på spil end bare en karakter. At vi ser det så sjældent kan have mange grunde, men den vigtigste er sandsynligvis, at det kræver meget tid samt netværk for at det skal kunne lade sig gøre. Kurserne skal også have et relativt stort fokus på opstart af virksomhed, og ikke kun på at de studerende får entreprenørielle kompetencer.

Aktiv deltagelse

I seks af kurserne stilles der krav til de studerende om deltagelse i min. 80% af undervisningen eller projektarbejdet for at kunne møde op til eksamen. I case-beskrivelsen sidst i rapporten har vi kigget på et intraprenørskursus, hvor deltagerne ikke får karakter for deres arbejde i virksomheden. Tanken bag dette er, at give de studerende større spillerum i forhold til at turde fejle og sætte fokus på processen i stedet for på produktet.

ANALYSE AF KURSUSBESKRIVELSER OG EKSAMENSFORMER - KORTE OG MELLEMLANGE VIDEREGÅENDE UDDANNELSER

Ved indsamling af kursusbeskrivelser på de korte og mellemlange videregående uddannelser viste det sig at eksamensformen sjældent var beskrevet. Af de 32 kurser der indgik i test af stjernemodellen var det kun i 13 tilfælde beskrevet, hvordan der blev eksamineret i kurset. Vi har derfor lavet analysen på baggrund af et udvalg på kun 13 kurser fordelt på Erhvervsakademier, Professionshøjskoler, Maritime og Kunstneriske

uddannelser (Se Bilag 3b). Det forholdsvis lille antal kurser og uddannelsernes store forskellighed betyder, at analysen ikke kan give noget tydeligt billede af tendenser.

I analysen har vi fokuseret på de samme områder som på universiteterne. Men der kan ikke drages nogen konklusioner i forhold til uddannelsernes brug af eksamensformer, da de i udgangspunktet er meget forskellige.

Handling

Ud af de 13 kurser vi har udvalgt er der 11, der benytter sig af undervisningstilgangen Handling. Det vil sige at næsten samtlige kurser arbejder praktisk med entreprenørskab, noget som ikke er særligt overraskende, da uddannelserne er meget mere praktiske og professionsrettede. I lighed med kurserne på universiteterne kan vi se, at de kurser der er handlingsorienterede, benytter sig af flere eksamensformer (se tabel 5), dog kan vi ikke sige at dette er signifikant, da det kun er 2 kurser der ikke er handlingsorienterede. Vi ser ikke samme sammenhæng mellem Handling og formativ evaluering, hvor halvdelen af kurserne udelukkende benytter sig af slutlig eksamen (se tabel 6).

TABEL 5	Flere end en eksamensform		Total
Handling	–	+	
–	1	1	2
+	2	9	11
Total	3	10	13

Pearson chi2(1) = 0.9652 Pr = 0.326

Tabel 5 // Tabellen viser sammenhængen mellem de handlingsorienterede kurser og antal eksamensformer. Vi kan se at størstedelen af de handlingsorienterede kurser anvender sig af flere evalueringssituationer.

TABEL 6	Summativ	Summativ + Formativ	Total
Handling	–	+	
–	1	1	2
+	6	5	11
Total	7	6	13

Pearson chi2(1) = 0.0141 Pr = 0.906

Tabel 6 // Tabellen sammenligner de kurser, der er summative og formative med handlingsorienterede kurser, samt de kurser, der kun er summative med de ikke-handlingsorienterede.

Tværfaglighed

Af de 4 kurser der arbejder med tværfaglighed ser vi ingen tilfælde af gruppeeksamen. Dette kan være et udtryk for de vanskeligheder, der kan være med at lade forskellige studieretninger eksamineres sammen på tværs af forskellige studieplaner. En underviser fra UCL, som vi har talt med, har følgende refleksion omkring tværfaglig eksamination: "Det er ikke muligt ifølge uddannelsesbekendtgørelserne at lave fælles eksamen for studerende fra forskellige uddannelser. Der er heller ikke hjemmel for at lave udprøvning i elementer, der ikke indgår i bekendtgørelserne - eks. kan en sygeplejerske ikke udprøves i forretningsmodeller selv om det er en del af teamets arbejde".

TABEL 7	Mundtlige gruppeeksamen		Total
Tværfaglig	–	+	
–	7	2	9
+	4	0	4
Total	11	2	13

Pearson chi2(1) = 1.0505 Pr = 0.305

Tabel 7 // Tabellen viser ingen sammenhæng mellem tværfaglige kurser og gruppeeksamen. På den anden side er der for få kurser med i undersøgelsen til at sige noget signifikant om resultatet.

Portfolio

Portfolio-metoden er relativt mere udbredt på de korte og mellemlange videregående uddannelser end på universiteterne. På de korte og mellemlange videregående uddannelser drejer det sig om 23 procent, mens det på universiteterne er 2,5 procent. Se Bilag 3b.

KONKLUSIONER OG ANBEFALINGER

I denne analyse har vi set på omfanget af forskellige eksamensformer samt på sammenhængen mellem undervisningsmetoder og -tilgange. Vi har desuden set på eksamensformer i et udvalgt sample af kurser fra de danske universiteter og øvrige videregående uddannelser.

Da de kurser, der er inkluderet i undersøgelsen ikke er repræsentativt udvalgt, skal resultaterne af analysen ses som tendenser og ikke som et fuldstændigt dækkende billede af, hvordan der eksamineres i entreprenørskabskurser- og fag på de videregående uddannelser.

Analysen viser, at kurser der benytter sig af alle kategorier af undervisningstilgange i undervisningen, i meget højere grad bruger formativ evaluering end de kurser der ikke benytter sig af alle undervisningstilgange. Vi kan således sige, at der er god resonans mellem den måde man underviser på og den måde evalueringen i kurset fungerer. Dog uden at kunne sige noget specifikt om indholdet af eksamen, og de vurderingskriterier og læringsmål de studerende bliver målt på, giver det god mening at de studerende bliver fulgt tæt af underviseren og får vejledning undervejs i processen i de kurser, som er meget praktiske, i stedet for kun at blive evalueret med f.eks. en skriftlig opgave til sidst i kurset. De praktiske kurser viser også tendenser til at være mere ressourcekrævende, både i form af flere evalueringssituationer, men også i form af den tætte opfølgning fra underviseren. Der kan være et stort potentiale i at integrere brug af peer-to-peer review i undervisningen, således at de studerende får mulighed for at evaluere hinanden, da dette kan være med til at reducere tid- og ressourcemangel, samt fremme og øge de studerendes læring.

Den skriftlige opgave er den mest anvendte form for eksamen, dog ser vi samtidig at den næsten aldrig benyttes som eneste eksamensform, hvis kurset har et praktisk fokus. Dette giver også god mening, da en skriftlig opgave i højere grad vil kunne vurdere den studerendes faglige niveau, end f.eks. hans eller hendes evne til at omsætte ideer til virkelighed.

I de tværfaglige kurser har vi undersøgt sammenhængen med gruppeeksamen, og kan se at de 8 ud af 13 kurser, der benytter sig af gruppeeksamen, har et tværfagligt fokus. Modsat ser vi, at det er 9 ud af 17 tværfaglige kurser, der ikke benytter sig af gruppeeksamen. Dette kan skyldes besværligheder med at skulle vurdere studerende på tværs af studieretninger og curriculum. Her kan der være god grund til nærmere at undersøge de eventuelle barrierer, der er i forhold til at udvikle eksamensformer på tværs, der kan fremme tværfaglig og entreprenøriel læring.

Undersøgelsen viser, at de former for evaluering og eksamen, der anvendes i dag, er de klassiske eksamensformer, vi kender fra tidligere. Nyere evaluerings- og eksamensformer som pitch, forretningsplan og portfolio bliver ikke anvendt i lige så høj grad. I forhold til de seneste års udvikling inden for tilgange og metoder til entreprenørskabsundervisning kunne man have forventet, at der tilsvarende også blev anvendt nyere eksamens- og evalueringsformer.

Vi ser derfor et behov for nærmere at undersøge og observere effekten af de forskellige evaluerings og eksamens-former, og se på hvilke der egner sig til at vurdere kursernes

forskellige læringsmål.

Analysen peger på, at Aktiv Deltagelse kun bruges i 6 ud af 40 kurser. Her ser vi en mulighed for en videre udvikling, da aktiv deltagelse måske kan bidrage til at give de studerende et incitament til at fokusere på den dybere læring undervejs i forløbet, i stedet for kun at lade den afsluttende eksamen dominere. Vi kan også se af Case eksempel nummer 3, at det kan være en fordel ikke at give de studerende karakterer, for at de i højere grad skal turde tage risici og fejle, end at fokusere på at gøre det rigtige for at sikre, at man får en god karakter.

Under gennemlæsning af kursusbeskrivelser og interview med undervisere, ser vi også at selv de mest innovative eksamensformer og evalueringssituationer stadig har til formål at måle de studerendes teori- og vidensniveau. Undervisere påpeger, at det i høj grad skyldes manglende vurderingskriterier for de mere non-kognitive kompetencer som handling, kreativitet og håndtering af usikkerhed, samt at kunne skelne mellem niveauer af kompetencerne. Vi vil derfor anbefale et nærmere studie af, hvordan man på bedste måde kan sørge for at eksamen og evaluering hænger sammen med kursets formål, indhold og læringsmål, så man i højere grad kan sikre, at man måler det man gerne vil måle.

Alt i alt kan denne analyse vise tydelige tegn på, at der er god resonans mellem undervisningsmetoder/tilgang og den måde der eksamineres på. Det videre arbejdet handler således om at kigge videre på alignment mellem læringsmål, metode og eksamensform. Dette kræver nærmere observation, da kursusbeskrivelserne, som de ser ud nu, ikke indeholder nok information om vurderingskriterierne i eksamenssituationen.

AFSLUTTENDE BEMÆRKNINGER

Som vist i denne rapport er entreprenørskabsundervisning ikke kun én ting, men varierer fra kursus til kursus i forhold til tilgange til entreprenørskab, pædagogiske og didaktiske undervisningsmetoder, samt formål med uddannelsen. Der er således heller ikke kun ét svar på, hvordan eksamen i entreprenørskab skal eller burde være udformet, hvis man forholder sig til og gennemfører constructive alignment. Det går som nævnt ud på at man sørger for alignment eller sammenhæng mellem kursets indhold, læringsmål, undervisningsform og eksamen. Dette bliver især vigtigt, når vi ved, at de studerende netop dygtiggør sig til det, de i sidste ende bliver evalueret på. Eksamen kan således være med til at hindre eller fremme de kompetencer og færdigheder, som kurset har til formål at undervise i.

Undervejs i projektet har vi har talt med et antal entreprenørskabsundervisere for at få en forståelse af de eventuelle barrierer, der er med at arbejde med sammenhængen mellem undervisningen og eksamen. Her bliver det påpeget, at der ikke på nuværende tidspunkt findes en taxonomi for, hvordan man evaluerer på entreprenørielle non-kognitive kompetencer, som f.eks: Handlingskompetence, håndtering af usikkerhed, kreativitet og organisering af ressourcer. Dette kan således være problematisk, eftersom forskellige undervisere har forskellige synspunkter på, hvad de innovative og entreprenørielle kompetencer er, og hvordan de kan måles. Dette bidrager til, at det i høj grad er underviserens egen opfattelse af og holdninger til entreprenørskab, som

danner grundlaget for evalueringen. I denne forbindelse kan en mulig vej videre være at arbejde med selv-evaluering, f.eks. ved brug af ASTEE¹¹ værktøjet (Moberg et al., 2014). Her kan de studerende selv evaluere deres entreprenørielle udvikling, og underviserne kan integrere værktøjet som en del af en eksamen eller evalueringssituation igennem dialog og refleksion. ASTEE værktøjet kan således både bruges i en formativ evaluering, hvor de studerende bliver klar over egne evner og udvikling, og det kan indgå som en del af en afsluttende eksamen.

Der er stadig en del spørgsmål, der mangler at blive besvaret i forhold til, hvordan evaluering og eksamen bedst kan understøtte, muliggøre og måle entreprenøriel læring. Vi har derfor lavet en Case-samling, der kan bidrage til at give et lille indblik i, hvordan nogle undervisere arbejder med nye og innovative former for eksamen, som er godt linket op til kursernes læringsmål. Case-samlingen skal ses som inspiration til det fremtidige arbejde med at udvikle vurderingskriterier og eksamensformer, der er tilpasset entreprenørskabsundervisning.

CASE-SAMLING - INNOVATIVE EKSAMENSFORMER I ENTREPRENØRSKABS-KURSER

CASE-SAMLING

I denne case-samling har vi beskrevet fire kurser, der arbejder med nye og innovative former for eksamen i entreprenørskab. Kurserne har stort fokus på at balancere summativ og formativ evaluering for på bedste måde at understøtte de studerendes læring. Samlingen kan fungere som inspiration til, hvordan man kan udvikle metoder, der er tilpasset undervisningens indhold, læringsmål og metodik. Case-samlingen er udarbejdet af Fonden For Entreprenørskab - Young Enterprise i forbindelse med projektet "Eksamensformer tilpasset entreprenørskabsuddannelser".

CASE 1 //

DTU INNOVATION I PRODUKTUDVIKLING

Information om kurset

Engelsk titel // Innovation in Product Development

Sprog // Engelsk

ECTS // 10

Kurstype // Kandidat (Kurset udbydes under åben uddannelse)

Undervisere // Jakob Andersen og Thomas J. Howard

Uddannelse // DTU og CBS

Litteratur // Eric Ries: Lean Startup Ulrich & Eppinger - Product Design and Development Andreasen & Hein - Integrated Product Development

Link til kursusbeskrivelse // <http://www.kurser.dtu.dk/2013-2014/41631.aspx>

Kortlægning af kursus

Case	DTU - Innovation in Product Development							
Fase/kategorier	Intraprenørskab	Entreprenørskab	Økonomi og Finansiering	Jura	Handling	Kontekst	Involvering	Tværfaglig
Ide / Mulighed		• • •	•	•	• • •	• • •	• • •	• • •
Opstart		• • •	•	•				
Etablering								
Drift								

Forms / Themes	Mundlig eksamen			Skriftlig eksamen			Løbende dokumentation		
	Individuel eksamen	Gruppe eksamen	Pitch	Forretnings plan	Skriftlig opgave	Hjemme opgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Log bog
Summativ		X	X	X	X				
Formativ		X	X	X	X				
Inddragelse af resourcepersoner			X	X					
Censor fra Censorkorpset		X	X	X	X				

Overordnet kursusmål

Dette kursus er målrettet studerende med ambitioner om at skabe nye produkter og bæredygtige virksomheder med basis i den nyeste teknologi. For at kunne gøre dette, får hvert team af studerende et DTU patent, adgang til unik viden fra forskningen samt assistance fra opfinderen/forskeren, som står bag. På denne baggrund afsøger de studerende markedet for kommercielle muligheder og teknologien udvikles til prototyper og produkter, der imødekommer behov hos brugere og kunder.

De studerende vil gennemgå en 'learning by doing' proces, hvor de får mulighed for at stifte bekendtskab med de aktiviteter, der skal gennemføres for at skabe et markedsklart produkt og en attraktiv forretning. Heri ligger bl.a. produktudvikling, produktion af prototyper og testmodeller samt interaktion med centrale aktører som producenter, partnere, kunder og investorer. Ved kursets afslutning vil alle grupper have udfærdiget en forretningsplan, som de kan vælge at indsende til opstartskonkurrencen Venture Cup.

Evalueringssituationer i kurset

Dette kursus indeholder løbende evalueringer samt afsluttende eksamen, der til dels baseres på den løbende evaluering. De studerende har desuden til opgave løbende at dokumentere deres arbejdsproces online, ved at beskrive de handlinger de har foretaget, den erfaring disse handlinger har givet dem, samt refleksioner omkring det fremtidige forløb. Denne dokumentation ligger til grund for alle de mundtlige præsentationer undervejs i forløbet, der bliver gennemført. Evaluerings- og eksamensformer i kurset som den endelige karakter for kurset baseres på, er beskrevet herunder i kronologisk rækkefølge.

Evalueringer og projektleverancer:

- Midtvejsevaluering (peer to peer): En præsentation for de andre grupper af studerende på kurset om processen og retningen på projektet. De studerende giver hinanden feedback, og tips til hvordan arbejdet kan fortsætte.
- Venture Cup forretningsplan: Udarbejdelse af forretningsplan i Venture Cups skabelon, som de kan vælge at indsende til opstartskonkurrencen. Planen laves i samarbejde med business studerende på CBS.
- Video: 2 minutters video hvor de studerende pitcher for finansiering, promoverer produktet og sælger teamet og processen.
- Disse tre projektleverancer tæller sammenlagt 30% af den endelige karakter.
- Produktrapport: En 10 siders lang rapport om de tekniske specifikationer af produktet. Rapporten tæller 40% af den endelige karakter.

Mundtlig eksamen

Den afsluttende mundtlige eksamen består af to dele:

- Forretningspitch: 5 minutters pitch for investorer fra erhvervslivet samme dag som eksamen. Formålet for de studerende er at få investorerne gjort så interesseret i Produktet/forretningsidéen at de vil være villige til at investere i teamet og/eller produktet.
- Eksamination: 10-15 minutters præsentation der introducerer projektforløbet, opgaverne og den endelige løsning. Efterfølges af et 15 minutters krydsforhør. Mundtlig eksamen (inkluderet pitch) tæller 30% af endelig karakter.

	Product (33 %)	Business (33 %)	Process (33 %)
Mid Term			X
VC Business Plan		X	
Product Report	X		
Video	(?)	(?)	(?)
Investment Pitch		X	
Exam	X		X

Fordeling af evalueringsfokus i kurset

Kurset har et tredelt fokus på: Business, produkt og proces. Dette betyder, at man kan bestå en eksamen selv om man har et mislykket produkt/forretning, så længe man har gennemgået og opnået de entreprenørielle erfaringer undervejs i projektperioden, og er i stand til at beskrive og udtale disse.

Erfaringer med eksamen

Kursets evaluerings- og eksamensformer adskiller sig fra andre mere traditionelle ved dets mange formative og summative indleveringer, samt det betydelige fokus der er på dokumentation af proces og handlinger undervejs i forløbet. Kursets evaluering og eksamenssituationer tager i høj grad hensyn til hvad gruppen har foretaget sig, i stedet for hvad gruppen siger de har lavet. Det er derfor muligt at opnå topkarakter selvom man har droppet produktet, og valgt at gå en anden vej, men har opnået de kompetencer og læringsmål der står i fagbeskrivelsen.

Kurset inddrager investorer, og andre samarbejdspartnere i evaluerings- og eksamenssituationer for at kurset skal blive så virkelighedsnært som muligt. Kommentarer fra studerende, der har deltaget i kurset, viser, at eksamensformen er motiverende netop fordi investorer og andre interessenter er inddraget i eksamen. Dette gør eksamen mere vedkommende og de studerende føler at de rent faktisk er iværksættere.

CASE 2 //

STUDIEOPHOLD / INTERNSHIP SDU KOLDING

Information om kurset

Titel // Studieophold/Internship

Sprog // Dansk

ECTS // 5 eller 10

Kursustype // Valgfag på Kandidatuddannelse

Fag ansvarlig // Jesper Piihl

Uddannelse // SDU Kolding

Litteratur // Udvikles i samarbejde med den studerende

Link til kursusbeskrivelse // http://fagbesk.sam.sdu.dk/study/fagbasen/admin/fagbesk_admin.shtml?fag_id=27452

Kontakt til fagansvarlig // Jesper Piihl: jpi@sam.sdu.dk

Kortlægning af kursus

Case	Internship SDU Kolding							
Fase/kategorier	Intraprenørskab	Entreprenørskab	Økonomi og Finansiering	Jura	Handling	Kontekst	Involvering	Tværfaglig
Ide / Mulighed	• • •				• • •	• • •	• • •	
Opstart	• • •							
Etablering								
Drift								

Forms / Themes	Mundlig eksamen			Skriftlig eksamen			Løbende dokumentation		
	Individuel eksamen	Gruppe eksamen	Pitch	Forretnings plan	Skriftlig opgave	Hjemme opgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Log bog
Summativ	X						X		
Formativ							X		
Inddragelse af resourcepersoner									
Censor fra Censorkorpset	X						X		

Overordnet kursusmål

Faget gennemføres som et studieophold i en værtsorganisation. Hensigten med studieopholdet er at bygge bro mellem indlæring af teorier, begreber og metoder i studiets øvrige fag og anvendelse i praksis i en professionel kontekst. Faget har således til formål at sætte den studerende i stand til at anvende avancerede akademiske værktøjer i forhold til at agere professionelt i forhold til praktisk problemløsning

Undervisningsform

- Studieopholdet understøttes af en række fælles refleksions- og feedbackseminarer, og indeholder følgende milepæle:
- Indgåelse af aftale med virksomhed.
- Udarbejdelse af individuel læringsplan, der er en plan for opnåelse af læringsmålene i samspillet med den konkrete virksomhed.
- Deltagelse i seminarer, med fokus på træning af og refleksion over samspillet mellem teorier, begreber og metoder samt praktisk problemløsning
- Træning under studieopholdet i at give gensidig refleksion over den eksperimentelle læring samt brug af universitetet og erhvervsøkonomisk teori og metode
- Indlevering af portefølje af materialer, der dokumenterer graden af opfyldelse af læringsmålene
- Arbejde med elektroniske fælles dokumenter og medvirke til gensidig feedback.

Evaluering og eksamen i kurset

Portfolio

Porteføljen af materialer, der skal dokumentere opfyldelsen af læringsmålene skal indeholde en kort introduktion, der forklarer, hvordan den studerende gennem sin interaktion med interessenterne og sin eksperimentelle læring og refleksion er kommet frem til elementerne i porteføljen, løsningen af problemstillingerne samt brugen af erhvervsøkonomisk viden og træk på universitetet i øvrigt. Introduktionen skal medvirke til, at den studerende ved eksamen kan vise sin evne til at vurdere sin egen placering og påvirkning af elementerne i porteføljen samt sin eksperimentelle læring via refleksion. Introduktionen skal ideelt vise, hvordan den studerende har fået en befordrende indsigt og erfaring i, hvad det indebærer at være akademiker i praksis og medvirke til en god praksis. Introduktionen skal have et omfang af maksimalt 10 sider.

Derudover kan porteføljen indeholde en bred mængde af forskellige materialer som f.eks.:

- Rapport(er), der dokumenterer undersøgelser.
- Dagbogsoptegnelser, der dokumenterer løbende refleksion over praksis.
- Præsentationer lavet i værtsorganisationen.

- Dokumentation for løsninger udarbejdet for værtsorganisationen.

Løbende refleksion og feedback

Under kursets gang er der sat op 5 refleksions seminarer, med formålet at forankre og udvikle læring. De studerende arbejder i læringsgrupper hvor de deler erfaringer og giver hinanden feedback. Underviseren fungerer som vejleder, supervisor og faciliterer refleksionsprocesser, for at understøtte den enkeltes studerendes udvikling under forløbet. Mellem hvert seminar beskriver de studerende sine refleksioner og læringscykluser ned i et online dokument, som bruges som afsæt for næste seminar.

Mundtlig eksamen

45 minutters mundtlig eksamen uden forberedelse men baseret på den indleverede portfolio af materialer. Eksamen har til formål at teste den studerendes evne til på højt niveau at reflektere over anvendelsen af teorier i forhold til praktisk problemløsning

Erfaringer med eksamen

Kursets eksamensform gør det muligt at vurdere de studerende både formativ og summativ. Dette kan gøres fordi udgangspunktet for eksamen er de dokumenterede erfaringer og refleksioner der ligger i forløbet, og ikke kun slutresultatet. Underviseren får også godt kendskab til de studerendes proces igennem at løbende holde seminarer med fokus på at forankre læring, og skabe nye handlinger erfaringer.

De studerende der har deltaget i kurset har oplevet at denne form for kursus og evaluering har været meget mere virkelighedsnær end ved andre kurser, og har gjort dem bevidste over hvordan de kan bruge sine akademiske kompetencer efter studiet. De har således fået muligheden til at "starte" sin arbejdskarriere mens de stadig er studerende.

Kritikken har gået på at læringsmålerne kan blive for abstrakte og at der er for få retningslinjer til at lave portfolioen i forhold til koblingen mellem teori og praksis. En anden kritik gik på at behovet for at kontinuerligt skulle dokumentere refleksioner undervejs kunne gå på bekostning af at interagere i organisationen. Dog er det denne balance mellem handling og refleksion der gør det muligt at karakterisere det som en akademisk aktivitet.

Alt i alt er dette et godt eksempel på et kursus der anvender sig af formativ evaluering, hvor fokus ligger på løbende at udvikle og evaluere den studerendes akademiske kompetencer i en praktisk kontekst.

CASE 3// KREATIVE PROCESSER - HUMANIORA KU

Information om kurset

Titel // Kreative Processer/Innovation
Sprog // Dansk
ECTS // 15
Kurstype // Åbent kursus Humaniora KU
Fagansvarlig // Mikkel Sørensen
Uddannelse // Humaniora Kandidat
Litteratur // Udvikles i samarbejde med den studerende
Kontakt til fagansvarlig // Mikkel Sørensen, misoe@adm.dtu.dk

Kortlægning af kursus

Case	Kreative Processer - Humaniora KU							
Fase/kategorier	Intraprenørskab	Entrepenørskab	Økonomi og Finansiering	Jura	Handling	Kontekst	Involvering	Tværfaglig
Ide / Mulighed	• • •				• • •	• • •	• • •	
Opstart	• • •							
Etablering								
Drift								

Forms / Themes	Mundlig eksamen			Skriftlig eksamen			Løbende dokumentation		
	Individuel eksamen	Gruppe eksamen	Pitch	Forretnings plan	Skriftlig opgave	Hjemme opgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Log bog
Summativ									
Formativ	X								
Inddragelse af resourcepersoner	X								
Censor fra Censorkorpset	X								

Overordnet kursusmål

Kursets formål er at træne de studerendes entreprenørielle "mindset" og kompetencer, igennem at lade de arbejde i en eksisterende virksomhed hvor de skal løse en specifik innovationsopgave.

Kurset bygger på modul 1 hvor de studerende har fået en grundlæggende teoretisk forståelse for entreprenørskab og innovative processer. Det er denne basisviden de skal ud og afprøve i praksis i modul 2.

De studerende skal selv ud og finde deres trainee plads, og lave en kontrakt med virksomheden, inden de starter på kurset.

Evaluering og eksamen i kurset

Kurset har 3 evaluerings/feedback situationer og en afsluttende eksamen.

Evalueringssituationer

1. Kurset starter op med et tre dages opstartsseminar hvor de studerende mødes og præsenterer det projektet de arbejder med. De studerende bliver delt op i grupper udefra karakteren af deres innovationsopgave, og får i opgave at støtte hinanden under trainee opholdet. Under seminaret får de studerende feedback på opgaven og planen på projektet.
2. Midtvejsevaluering: Midtvejs i semesteret mødes de studerende igen, for en præsentation af hvor de er i projektet, og de udfordringer de står med. Her giver studerende og undervisere feedback på hvordan projektet kan skride fremad.
3. Underviseren sparrer løbende med de studerende med fokus på at få dem til at agere entreprenørielt i den organisation de arbejder i.

Eksamen i trainee organisationen

Eksamen bliver afholdt i trainee organisationen som en åben eksamen. Den studerende præsenterer her sit resultat af udviklingsopgaven for hele værtsvirksomheden, eksaminator og censor. Her fokuseres det på implementering af innovationsopgaven, samt den studerendes refleksioner omkring arbejdet. Censor, eksaminator og værtsorganisation holder en samtale med den studerende omkring processen, og bagefter bliver de enige om den studerende skal bestå/ikke bestå.

Den studerende modtager også feedback, fra værtsorganisationen omkring hvordan det har været at have den studerende i virksomheden, hvad den kan arbejde videre med og hvad der har fungeret godt.

Erfaringer med eksamen

Kurset eksamensform har gjort det muligt at skabe en helt ny forbindelse mellem, universitetet den studerende og en værtsorganisation. I og med at det er den studerende der skal finde sin værtsorganisation bidrager dette til at Universitetet udvider sit netværk for hver gang kurset afholdes.

Feedback fra værtsorganisationerne viser også at de er meget positive til den måde universitete skaber bro mellem fremtidig arbejdskapacitet og arbejdspladsen. Ved sidste kursus forår 2014 blev 2 af 11 studerende ansat i virksomheden efter kursets afslutning.

De studerende oplever det som en stor udfordring at skulle tage så meget ansvar, men selve eksamensformen gør det meget virkelighedsnært. Det at de ikke modtager karakter gør også at den studerende i højere grad har mod på at fejle, og lære af processen, i stedet for at skulle prøve at gøre ret.

Kurset og eksamen er derfor en meget god måde at skabe netværk, nye ansættelsesmuligheder for den studerende, samt at de allerede starter sin karriere inden de er færdige med studiet.

CASE 4 //

ENTREPRENØRSKAB PÅ ITU CAND IT: GAMES

Information om kurset

Titel // Entrepreneurship

Sprog // Engelsk

ECTS // 7.5

Kursustype // Kandidat

Fag ansvarlig // Elisabeth Broe Christensen

Uddannelse // It // spil

Litteratur // Bruce R. Barringer and R. Duane Ireland: Entrepreneurship - successfully launching new ventures; Alexander Osterwalder et al: Business Model Generation: A Handbook for Visionaries, Game Changers and Challengers

Kontakt til fagansvarlig // Elisabeth Broe Christensen elisabeth.broe.christensen@privat.dk

Kortlægning af kursus

Case	Entrepreneurship ITU							
Fase/kategorier	Intraprenørskab	Entrepreneørskab	Økonomi og Finansiering	Jura	Handling	Kontekst	Involvering	Tværfaglig
Ide / Mulighed		• • •	• • •	• • •	• • •	• • •	• • •	• • •
Opstart		• • •	• • •	• • •	• • •	• • •	• • •	• • •
Etablering								
Drift								

Forms / Themes	Mundlig eksamen			Skriftlig eksamen			Løbende dokumentation		
	Individuel eksamen	Gruppe eksamen	Pitch	Forretnings plan	Skriftlig opgave	Hjemme opgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Log bog
Summativ			X	X	X			X	
Formativ			X	X					
Inddragelse af resourcepersoner									
Censor fra Censorkorpset			X	X	X			X	

Overordnet kursusmål

Formålet med kurset er at give de studerende en mulighed til at udvikle en forretningside indenfor spil industrien, under et kursusforløb på 12 uger. De studerende arbejder i grupper om at finde en ide, evaluere den, teste den med relevant marked, forkaste eller modificere den, og lave en forretningsplan/model udefra ideen de når frem til til slut. De studerende bliver introduceret til værktøjer for en entreprenøriel proces, og skal ved eksamen præsentere deres forretningskoncept.

Evaluering og eksamen i kurset

Kurset har løbende feedbacksessioner med kursets underviser og andre eksperter, der bliver inddraget i undervisningen ved relevante emner, samt en afsluttende evalueringssituation, hvor de studerende præsenterer deres forretningsidé for de andre studerende med feedback. Kurset afsluttes med en mundtlig eksamen, hvor de studerende skal lave en pitch på 1-2 minutter, hvor de skal overbevise en investor om at sætte penge i idéen, samt en længere dialog med censor og underviser omkring hvordan de har anvendt kursets teori i det praktiske forløb.

Pitch

De studerende bliver trænet i hvordan de kan lave en elevator tale som på en overbevisende måde kan sælge den forretningsidé de har udviklet. Underviseren har lang erfaring fra selv at være iværksætter og inddrager en eksternventure kapitalist og iværksætter i arbejdet med at hjælpe de studerende til at blive klar til livet som iværksættere. Karakteren i kurset er baseret på den indleverede forretningsplan, herunder navnlig markeds- og kundeundersøgelser, samt anvendelsen af disse til at designe en velfunderet forretningsstrategi vha. teorien, pitchen, og den efterfølgende mundlige eksamen.

Erfaringer med eksamen

Erfaringer fra kurset viser at denne form for eksamen komme rigtigt godt rundt om kompetencer og læremål på den ret korte tid der er til rådighed. Den er "retfærdig" i den forstand, at ikke alene pitch'en, men også den del, hvor der spørges til teorien og anvendelsen af denne, går markant bedst for de studerende, der har arbejdet deres forretningsidé grundigt igennem og foretaget markeds- og kundeundersøgelser. En mundlig eksamen, hvor man skal stå inde for en forretningsidé, og fortælle hvordan man vil få den til at lykkes, skaber en vis usikkerhed hos de studerende inden, da det er noget de fleste aldrig har prøvet før. Uddannelsessystemet i Danmark træner og belønner i mange tilfælde at forholde sig kritisk, uden nødvendigvis at have et bud på, hvordan man håndterer evt. kritikpunkter, og det er nyt og "farligt" for de studerende at de ikke blot kan gå til eksamen og fortælle at deres idé ikke duer. På den anden side siger de studerende bagefter, at det har været meget givende at blive trænet i at forklare og sælge noget kort, klart og fængende; samtaler med studerende et år efter første kursus var afholdt, gav et helt entydigt svar, at eksamensformen endelig skulle bibeholdes, medens vi lavede enkelte mindre justeringer til selve kursusindholdet.

REFERENCER

Bager, Rasmussen, Thrane og Blenker. 2011.

Entreprenørskabsundervisning Proces, refleksion og handling. AU Center for Entreprenørskab og Innovation, Aarhus Universitet.

Biggs, J. & Collis, K. F. 1982.

Evaluation the Quality of Learning: The SOLO Taxonomy (structure of the Observed Learning Outcome). Academic Press.

Biggs, J. & Tang, C. 2011.

Teaching for Qualitative Learning at University. McGraw Hill Education.

Drucker, P. 1985.

Innovation and Entrepreneurship, Practise and Principles. Elsevier Ltd.

European Commission. 2006.

Entrepreneurship Education in Europe: Fostering Entrepreneurial Mindsets through Education and Learning. Final Proceedings of conference held in Oslo, 26-27 October.

Entwistle, N.J., 1992.

The Impact of Teaching on Learning Outcomes in Higher Education - A Literature Review. Sheffield: CVCP.

Fonden for Entreprenørskab - Young Enterprise. 2013.

Entreprenørskab fra ABC til ph.d. Kortlægning af entreprenørskabsundervisning i det danske uddannelsessystem - 2012-2013. ISBN 978-87-90386-18-4

Gartner, W. 1988.

"Who is the entrepreneur?" Is the wrong question. American Journal of Small Business, 12, 47-68.

Krill, C. 2013.

Portfolio som læringsramme i entreprenørskabsundervisning.

Marton, F. and Säljö, R. 1976. 'On qualitative differences in learning. I - Outcome and Process' British Journal of Educational Psychology 46, pp. 4-11.

Moberg et al. 2014.

How to assess and evaluate the influence of entrepreneurship education - A report of the ASTEE project with a user guide to the tools.

Fonden for Entreprenørskab - Young Enterprise. June 2014.

Nybye & Rasmussen. 2013. Progressionsmodel: Entreprenørskabs- og innovationsundervisning. Fonden for Entreprenørskab - Young Enterprise.

Pittaway, L. & Edwards, C. 2012. Assessment: examining practice in entrepreneurship education. Education + Training, Vol. 54 Iss: 8 pp. 778-800

Pittaway, Rodriguez-Falcon and Yoxall. Assessing Student Learning in Engineering Entrepreneurship Education. FULL PAPER - DRAFT. Published June 2013 at www.luke-pittaway.com.

Ramsden, P. 1992. Learning to teach in higher education. London: Routledge.

Sarasvathy, S. 2008. Effectuation: Elements of Entrepreneurial Expertise. Edward Elgar Publishing Limited.

Shane and Venkataraman. 2000. The Promise of Entrepreneurship as a Field of Research. Academy of Management Review 25:1, 217-226.

Skolverket, 2010. Skapa och våga. Om entreprenörskap I skolan. Skolverket. Stockholm 2010

Stevenson H ., & Jarillo, J . 1990. A paradigm of entrepreneurship: Entrepreneurial management. Strategic Management Journal, 11, 17-27.

Stevenson, H ., Roberts, M ., & Grousbeck, H . 1985. New business ventures and the entrepreneur. Burr Ridge, IL: Richard D. Irwin.

Swann, J. and Ecclestone, K. 1999. Improving lecturers' assessment practice in higher education: A problem-based approach, Educational Action Research 7(1), 63-84.

World Economic Forum. 2009. Educating the Next Wave of Entrepreneurs. Unlocking entrepreneurial capabilities to meet the global challenges of the 21st Century. World Economic Forum Global Education Initiative Switzerland, April 2009.

PROFESSIONSHØJSKOLE

Udannelse	Kursus					
Metropol	Innovation og Entreprenørskab-forandringsagenter i social og sundhedssektoren					
Phases/ Categories	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance / VC	Law	Practical dimensions	Student participation
Idea	•••	•••			•••	•••
Beginning	•••	•••			•••	•••
Growth						
Running						

Udannelse	Kursus					
VIA	Entrepreneurship					
Phases/ Categories	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance / VC	Law	Practical dimensions	Student participation
Idea	•	•			•••	•••
Beginning	•	•			•••	•••
Growth						
Running						

Udannelse	Kursus					
Diplom ingeniør DTU	Entrepreneurship					
Phases/ Categories	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance / VC	Law	Practical dimensions	Student participation
Idea		•••			•••	••
Beginning		•••			•••	••
Growth		•				
Running						

Udannelse	Kursus					
UC- Syd	Modul 11: Innovation, Projektledelse og Intervention 11: Innovation, Projektledelse og Intervention					
Phases/ Categories	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance / VC	Law	Practical dimensions	Student participation
Idea					••	••
Beginning	•					
Growth						
Running						

Udannelse	Kursus					
UCN	UCRAC- ergoterapeut					
Phases/ Categories	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance / VC	Law	Practical dimensions	Student participation
Idea	•••	•••	•		•••	••
Beginning	•••	•••	•		•••	••
Growth	•	•				
Running						

Udannelse	Kursus					
UNC	Entrepreneurship - Global Business engineering					
Phases/ Categories	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance / VC	Law	Practical dimensions	Student participation
Idea		••	•		••	•••
Beginning		••			••	•••
Growth						
Running						

Udannelse	Kursus					
VIA	Innovation (offentlig administration)					
Phases/ Categories	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance / VC	Law	Practical dimensions	Student participation
Idea	•					
Beginning	•					
Growth						
Running						

Udannelse	Kursus					
VIA	Social Entrepreneurship					
Phases/ Categories	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance / VC	Law	Practical dimensions	Student participation
Idea	••	••			•••	••
Beginning	••	••			•••	••
Growth						
Running						

ERHVERVESUDDANNELSER

Udannelse	Kursus					
Erhvervsakademi midtvest	Iværksætter i praksis					
Phases/Categories	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance / VC	Law	Practical dimensions	Student participation
Idea		••	••	••	••	••
Beginning		••	•	•		
Growth		•				
Running						

Udannelse	Kursus					
CPH Business	Entrepreneurship					
Phases/Categories	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance / VC	Law	Practical dimensions	Student participation
Idea		••				
Beginning		••				
Growth						
Running						

Udannelse	Kursus					
EAAA	Kommunikation, organisation og ledelse					
Phases/Categories	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance / VC	Law	Practical dimensions	Student participation
Idea	•		•		••	••
Beginning	•		•		••	••
Growth						
Running						

Udannelse	Kursus					
KEA	Business (smykker, teknologi og business)					
Phases/Categories	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance / VC	Law	Practical dimensions	Student participation
Idea		••	•	••	•••	•••
Beginning		••	•	••	•••	•••
Growth						•
Running						

Udannelse	Kursus					
EAL	Forretningsudvikling -serviceøkonom					
Phases/Categories	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance / VC	Law	Practical dimensions	Student participation
Idea	•	••	•		••	•
Beginning	•	••	•		••	•
Growth						
Running						

Udannelse	Kursus					
KEA	Forretningsforståelse, innovation og projektledelser -Energiteknolog					
Phases/Categories	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance / VC	Law	Practical dimensions	Student participation
Idea	••	••	••	•	••	••
Beginning	••	••	•	•	••	••
Growth						
Running						

Udannelse	Kursus					
EAL	innovation -energiteknolog					
Phases/Categories	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance / VC	Law	Practical dimensions	Student participation
Idea	•••	•				
Beginning						
Growth						
Running						

Udannelse	Kursus					
EA DANIA	Entrepenørskab II -Markedsføringsøkonom					
Phases/Categories	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance / VC	Law	Practical dimensions	Student participation
Idea		•••	••	•	•	••
Beginning		•••	••	•	•	••
Growth						
Running						

MARITIME UDDANNELSER

Udannelse	Kursus					
Århus maskinmesterskole	Værkstædsprojektet					
Phases/ Categories	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance / VC	Law	Practical dimensions	Student participation
Idea		•			• • •	• • •
Beginning					• • •	• • •
Growth						
Running						

Udannelse	Kursus					
Århus maskinmester	Management-valgfag					
Phases/ Categories	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance / VC	Law	Practical dimensions	Student participation
Idea					•	•
Beginning					• •	• •
Growth					• • •	• • •
Running						

Udannelse	Kursus					
SDU (FMS)	Experts in teams					
Phases/ Categories	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance / VC	Law	Practical dimensions	Student participation
Idea	• •	• •	• •		• • •	• • •
Beginning	• •	• •	• •		• • •	• • •
Growth	•	•	•		•	•
Running						

Udannelse	Kursus					
KMS	Innovation og entreprenørskab					
Phases/ Categories	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance / VC	Law	Practical dimensions	Student participation
Idea		• • •	•		• • •	• • •
Beginning		• •	•		• • •	• • •
Growth						
Running						

Udannelse	Kursus					
KMS	Iværksætter og innovation starts-up program 2013					
Phases/ Categories	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance / VC	Law	Practical dimensions	Student participation
Idea		• • •	•		• • •	• • •
Beginning		• •	•		• • •	• • •
Growth						
Running						

Udannelse	Kursus					
KMS	Forretningsudvikling					
Phases/ Categories	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance / VC	Law	Practical dimensions	Student participation
Idea	• •	• • •	• • •	•	• • •	• • •
Beginning	• •	• • •	• •	•	• • •	• • •
Growth		•	•		• • •	• • •
Running						

Udannelse	Kursus					
KMS	Iværksætter, ideudvikling og driftsøkonomi					
Phases/ Categories	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance / VC	Law	Practical dimensions	Student participation
Idea		• • •	• • •		• •	• • •
Beginning		• • •	• • •		• •	• • •
Growth						
Running						

Udannelse	Kursus					
MARTEC	Management, entreprenørskab, projektledelse og erhvervsret					
Phases/ Categories	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance / VC	Law	Practical dimensions	Student participation
Idea		•		• • •	•	•
Beginning		•		• •	•	•
Growth						
Running						

KUNSTNRISKE UDDANNELSER

Udannelse	Kursus					
Kolding designskole	Personlig og professionel designkompetence					
Phases/ Categories	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance / VC	Law	Practical dimensions	Student participation
Idea		• •	• •		• • •	• •
Beginning		• •			• • •	• •
Growth						
Running						

Udannelse	Kursus					
Rytmisk musik-konservatorium	Strategi og innovation					
Phases/ Categories	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance / VC	Law	Practical dimensions	Student participation
Idea	•				• •	• • •
Beginning	•					
Growth						
Running						

Udannelse	Kursus					
Rytmisk musik-konservatorium	Innovation og entreprenørskab					
Phases/ Categories	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance / VC	Law	Practical dimensions	Student participation
Idea	• • •	• • •			• • •	• • •
Beginning	• •	• •			• • •	• • •
Growth	•	•			•	•
Running						

Udannelse	Kursus					
Statens Teaterhøjskole	Danseren som entreprenør					
Phases/ Categories	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance / VC	Law	Practical dimensions	Student participation
Idea		• •			• • •	• • •
Beginning		• •	•		• • •	• • •
Growth						
Running						

Udannelse	Kursus					
JMK	Kontrakter og rettigheder i musikproduktion					
Phases/ Categories	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance / VC	Law	Practical dimensions	Student participation
Idea					• •	•
Beginning				•	• •	•
Growth						
Running						

Udannelse	Kursus					
Rytmisk musik Århus	Entreprenørskab					
Phases/ Categories	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance / VC	Law	Practical dimensions	Student participation
Idea		•			• •	• •
Beginning		•			• •	• •
Growth						
Running						

Udannelse	Kursus					
Designskolen Kolding	Personal design competencies					
Phases/ Categories	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance / VC	Law	Practical dimensions	Student participation
Idea					• • •	• • •
Beginning						
Growth						
Running						

Udannelse	Kursus					
Designskolen Kolding	Design and rights					
Phases/ Categories	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance / VC	Law	Practical dimensions	Student participation
Idea				•		• •
Beginning				•		• •
Growth						
Running						

Professionshøjskoler

Blandt de otte kurser fra professionshøjskoler, vi har afprøvet stjernemodellen på, kan vi se af figuren herunder, at der er flest størst fokus på entrepreneurship og knap så meget på intrapreneurship. I ingen af de undersøgte kurser undervises i jura relateret til entreprenørskab og kun ganske få inkluderer Finance og Venture Capital. Der er et stort fokus på de pædagogiske dimensioner: Practical dimensions and student participation. Der er også tydeligt at se at fokus for kurserne ligger i de to første faser af den entreprenørielle proces.

Modellen under viser et gennemsnit at de stjerner der er blevet uddelt.

Phases/ Categories	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance/ VC	Law	Practical dimension	Student participation	Interdisciplin	International dimensions
Idea	17 %	33 %	8 %	4 %	75 %	79 %	8 %	4 %
Beginning	12,5 %	29 %	12,5 %	8 %	54 %	54 %	8 %	8 %
Growth	4 %	4 %	0 %	0 %	4 %	4 %	0 %	0 %
Running	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %

Erhvervsakademier

På erhvervsakademierne ser vi samme tendens som ved professionshøjskolerne, dog med et noget mindre fokus på de pædagogiske dimensioner. Dette skyldes i høj grad at kursusbeskrivelserne ikke indeholder nok information om pædagogik og undervisningsmetoder til at det kan vurderes. I modsætning til professionshøjskolerne, er der et større fokus på finance og law i kurserne.

Phases/ Categories	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance/ VC	Law	Practical dimension	Student participation	Interdisciplin	International dimensions
Idea	29 %	58 %	37 %	25 %	50 %	46 %	29 %	17 %
Beginning	17 %	54 %	29 %	21 %	41,6 %	41,6 %	21 %	8 %
Growth	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	4 %	4 %	0 %
Running	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %

Maritime

På de maritime uddannelser ser vi et stort fokus på entreprenørskab, og et relativt større fokus på finance og law. Uddannelserne viser et stort praktisk element, samt med stor involvering af de studerende. I de undersøgte kurser på de maritime uddannelser er der kurser der har fokus på vækst i den entreprenørielle proces.

Phases/ Categories	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance/ VC	Law	Practical dimension	Student participation	Interdisciplin	International dimensions
Idea	17 %	67 %	37,5 %	17 %	79 %	83 %	25 %	8,3 %
Beginning	17 %	58 %	33 %	12,5 %	83 %	87,5 %	25 %	8,3 %
Growth	4 %	8 %	8 %	4 %	29 %	29 %	16,7 %	4 %
Running	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %

Kunstneriske

De kunstneriske uddannelser har et mindre fokus på det faglige indhold af entreprenørskab i kurserne. Dette kan skyldes at selvom kurserne ofte har et entreprenørielt sigte er dette ikke formuleret som egentligt entreprenørskab i indholdsdelen. Ofte handler det for de studerende om at finde deres eget kunstneriske udtryk, hvordan dette kan kommunikeres og møde et eventuelt marked. Men i kursusbeskrivelsen står der ikke eksplicit at det handler om entreprenørskab.

Phases/ Categories	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance/ VC	Law	Practical dimension	Student participation	Interdisciplin	International dimensions
Idea	17 %	33 %	8 %	4 %	75 %	79 %	8 %	4 %
Beginning	12,5 %	29 %	12,5 %	8 %	54 %	54 %	8 %	8 %
Growth	4 %	4 %	0 %	0 %	4 %	4 %	0 %	0 %
Running	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %

De tyve ikke-entreprenørskabskurser

Der er indsamlet tyve ikke-entreprenørskabskurser for at kontrollere, om modellen fungerer på disse kurser også. Der er ingen ting, der tyder på, at modellen kan bruges på ikke-entreprenørskabskurser. De fleste kurser får stjerner i de pædagogiske kategorier, men man kan ikke kalde dem entreprenørskabskurser af den grund.

På de kunstneriske uddannelser er det svært at skulle vurdere de ikke-entreprenørielle kurser, da de bærer præg af en entreprenøriel tilgang, hvor de studerende arbejder produktorienteret og projektorienteret med deres kunstneriske udtryk, for at blive bedre rustet til at møde verden efter uddannelsen. Det er dog ikke beskrevet, at det nødvendigvis handler om, at de skal ud og starte en virksomhed.

2. Tilpasning af stjerneskemaet i forhold til hver af de 4 uddannelser på basis af grundig research og sparring med entreprenørskabsundervisere.

I fase 2 af projektet har vi snakket med entreprenørskabsundervisere fra de 4 uddannelser omkring modellen. Vi har talt med:

- Uddannelseschef på Københavns Erhvervsakademi
- Entreprenørskabsunderviser ved Københavns Maskinmesterskole
- Chefskonsulent ved Professionshøjskolen Metropol
- Entreprenørskabsunderviser ved SIMAC
- Underviser ved Diplomuddannelsen ved DTU
- Underviser ved Det Jyske Musikkonservatorium

- Uddannelsesansvarlig og underviser ved Music Management på RMC

Der er også blevet nedsat en gruppe undervisere ved VIA der er gået i gang med at kigge på modellen for at give feedback.

Herunder følger et sammendrag af den feedback jeg har modtaget. Feedbacken er delt ind i tre kategorier, kritik af modellen, det positive ved modellen og muligheder/ønsker til modellen.

2.1 FEEDBACK

Kritik af modellen

Herunder følger et sammendrag af den kritik, vi har modtaget af modellen. Den er delt op i fire kategorier: Overordnet, faserne, indholdsdelen og de pædagogiske dimensioner.

Overordnet

- En del kritik går på, at det ikke giver mening, at en ekstern skal bruge kursusbeskrivelserne som guide til at udfylde modellen, da de ofte er meget misvisende i forhold til hvordan virkeligheden er, og hvem der underviser i faget. Mange kursusbeskrivelser udfyldes fordi der er et krav at det skal findes, og ikke fordi det nødvendigvis er sådan undervisningen bliver i praksis.
- En underviser peger på at det umiddelbart er svært at se hvilken kobling der er mellem stjernemodellen, effektmålinger og progressionsmodellen er.
- En underviser fra de kunstneriske uddannelser mener, at modellen er gammeldags, og vil være praktisk talt umulig at bruge på de kurser, der er ved Jyske Musikkonservatorium. Den vil også være svær at skulle overføre til en eksamensmodel, da det kun er et billede på viden, og ikke hvordan den studerende anvender denne viden i praksis.

Faserne

Det er forskellige synspunkter på faserne, både positivt og negativ.

- Faserne er for lineære, og repræsenterer et "gammeldags" syn på, hvordan den entreprenørielle proces fungerer, at man går fra en ide, til at skrive en forretningsplan til så at vækste.
- Faserne siger ingenting om tidsperspektiv. Hvor meget tid skal man lægge i hver fase, når man udvikler et kursus?
- I et dynamisk kursus giver det ikke rigtig mening at dele ind i faser, da det i stor grad afhænger af hvor de studerende er i processen. Det vil derfor ikke give mening at underviser i drift af eller vækst i en virksomhed før de studerende er i det stadie selv.

Indholdsdelen

Law bliver opfattet som irrelevant af mange af underviserne specielt på erhversakademierne og professionshøjskolerne. De tager IPR op hvis der er studerende der står midt i det, men det er ikke noget de vælger at basere undervisningen på.

- Finance/VC har en ordlyd som mange studerende og undervisere står lidt af på. En studerende ved sygeplejestudiet oplever, at det er noget de ikke skal have eller har forstand på og bliver derfor umotiveret af kategorien.
- Der savnes kategorier som: Teknologi og produktudvikling, socialt entreprenørskab. En underviser fra DTU siger at det er vigtigt at kunne adskille om der er tale om et rent forretningsudviklingskursus eller et kursus hvor de skal udvikle et produkt eller teknologi til markedet.
- Der er mange der nævner, at de ofte bruger ordet innovation i stedet for entreprenørskab, og der vil i dette tilfælde være mange kurser, der falder udenfor modellen, selv om de handler om at skabe værdi i eksisterende eller egne virksomheder.

De pædagogiske dimensioner

Overordnet ønskes det at der skiftes navn fra pædagogiske dimensioner til undervisningsmetoder/undervisningsmetodik.

- Den internationale dimension møder en del kritik, dels fordi den er meget snævert beskrevet, og at det ikke nødvendigvis viser om et kursus er mere entreprenørielt end et andet bare fordi der undervises på engelsk, eller at kurset har et globalt fokus.
- Der savnes en kategori, som omhandler den personlige refleksion, da meget entreprenørskabsundervisning handler om en læringsproces hvor man reflekterer over de handlinger man foretager. Her er det helt nødvendigt at kurset indeholder tid og mulighed til at kunde reflektere over sig selv som entreprenør.
- Den praktiske kategori og den studenterinvolverende kategori behøver yderligere forklaring på hvad der giver 1 stjerne i forhold til 3.

Det positive med modellen

Overordnet

- De fleste af underviserne ser et stort behov for at have en model der kan hjælpe dem med at udvikle kurserne i en mere innovativ retning samt opfylde de krav der stilles fra innovationsstrategien. De ser stjernemodellen som en måde at arbejde med dette på, dels for at kortlægge hvor kurserne er nu, men også for at få et overblik om hvordan de gerne vil vægte dem i fremtiden.
- Feedback fra en underviser på de maritime uddannelser er at det er godt at den er så bred, og samtidig er beskrevet kort og koncist.
- De to kategorier Practical dimension og Student participation hænger fint sammen med de undervisningsmetoder underviserne vælger, når de bygger op kurser i entreprenørskab.

Muligheder/ønsker til modellen

- Under møderne er der opstået mange snakke om, hvordan modellen kunne blive endnu bedre som hjælp til underviserne til at udvikle deres entreprenørskabskurser.
- Der er et ønske om at modellen kan indeholde kategorier for: Produkt/teknologi

udvikling, innovation og socialt entreprenørskab. Dette for nemmere at kunne skelne kurserne fra hinanden, samt at mange uddannelser bruger disse ord og former. Denne udfordring kan dog løses ved at beskrive "entreprenørskab" noget bredere end det gøres nu.

- Der skal kigges på de to pædagogiske dimensioner og vurderes om refleksion skal ind som en dimension, da meget af den entreprenørielle proces handler om at være i stand til at reflektere og lære af de handlinger man gør sig og de erfaringer man får undervejs.
- Faserne kan have godt af at blive beskrevet som mere cirkulære, hvor den ene fase ikke afløser den anden, men at de spiller sammen i forhold til den feedback de studerende får på deres ideer. Mange kurser tager hensyn til hvor de studerende er i processen, og det giver derfor ingen mening at skulle hoppe videre til en fase, uden at de studerende er i den fase.
- Modellen skal blive mere visuel og intuitiv. Lige nu er der kommentarer til at den virker meget akademisk og passer ikke ind i de korte og mellemlange uddannelser.
- Modellen kræver tydeligere beskrivelse af hvad de forskellige elementer indeholder, samt hvad der skal til for at få 1-3 stjerner i hver kategori.

ÅRHUS UNI

Kursus	BUSINESS CASE - AU - Herning (prof.bachelor engineering)							
Phases/ Categories	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance/ VC	Law	Handling	Kontekst	Involvering	Tværfaglig
Ide / Mulighed		•••	•••		•••	•••	•••	•••
Opstart		•••	•••		•••	•••	•••	•••
Etablering		•••	•••		•••	•••	•••	•••
Drift								

Forms / Themes	Mundlig eksamen			Skriftlig eksamen			Løbende dokumentation		
	Individuel eksamen	Gruppe eksamen	Pitch	Forretnings-plan	Skriftlig opgave	Hjemme-opgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Log bog
Summativ	•	• <small>(godkendt og godkendt)</small>			•				
Formativ	•								
Inddragelse af resourcepersoner									
Censor fra Censorkorpset									

Kursus	APPLIED BUSINESS CASE DEVELOPMENT (Kandidat)							
Phases/ Categories	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance/ VC	Law	Handling	Kontekst	Involvering	Tværfaglig
Ide / Mulighed	•••	•••			•••	•••	••	•••
Opstart	••	•••						
Etablering								
Drift								

Forms / Themes	Mundlig eksamen			Skriftlig eksamen			Løbende dokumentation		
	Individuel eksamen	Gruppe eksamen	Pitch	Forretnings-plan	Skriftlig opgave	Hjemme-opgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Log bog
Summativ		•		•		•			
Formativ									
Inddragelse af resourcepersoner									
Censor fra Censorkorpset									

Kursus	ENTREPRENEURSHIP, KONCEPT- OG FORRETNINGSUDVIKLING (Kandidat)							
Phases/ Categories	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance/ VC	Law	Handling	Kontekst	Involvering	Tværfaglig
Ide / Mulighed		•••			•••	•••	•••	•••
Opstart		•••						
Etablering								
Drift								

Forms / Themes	Mundlig eksamen			Skriftlig eksamen			Løbende dokumentation		
	Individuel eksamen	Gruppe eksamen	Pitch	Forretnings-plan	Skriftlig opgave	Hjemme-opgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Log bog
Summativ	•								
Formativ	•								
Inddragelse af resourcepersoner									
Censor fra Censorkorpset									

Kursus	INNOVATION MANAGEMENT (KANDIDAT)							
Phases/ Categories	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance/ VC	Law	Handling	Kontekst	Involvering	Tværfaglig
Ide / Mulighed	•						Æ	
Opstart								
Etablering								
Drift								

Forms / Themes	Mundlig eksamen			Skriftlig eksamen			Løbende dokumentation		
	Individuel eksamen	Gruppe eksamen	Pitch	Forretnings-plan	Skriftlig opgave	Hjemme-opgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Log bog
Summativ	•								
Formativ									
Inddragelse af resourcepersoner									
Censor fra Censorkorpset									

Kursus	INNOVATION OG ENTREPRENØRSKAB I LÆGEFAGET: FRA FAGLIG NYSGERRIGHED TIL REALISERINGEN AF VÆRDISKA-BENDE FORANDRINGER (KANDIDAT)							
Fase/ kategorier	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance/ VC	Law	Handling	Kontekst	Involvering	Tværfaglig
Ide / Mulighed	•••	•••			•••	•••	•••	•••
Opstart	••	•••			•••	•••	•••	•••
Etablering								
Drift								

Forms / Themes	Mundlig eksamen			Skriftlig eksamen			Løbende dokumentation		
	Individuel eksamen	Gruppe eksamen	Pitch	Forretnings-plan	Skriftlig opgave	Hjemme-opgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Log bog
Summativ						•			
Formativ						•			
Inddragelse af resourcepersoner									
Censor fra Censorkorpset						•			

Kursus	Entrepreneurship Methods - Kandidat Erhvervsøkonomi							
Phases/ Categories	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance/ VC	Law	Handling	Kontekst	Involvering	Tværfaglig
Ide / Mulighed		•••			•••	•••	•••	••
Opstart		•••			•••	•••	•••	••
Etablering								
Drift								

Forms / Themes	Mundlig eksamen			Skriftlig eksamen			Løbende dokumentation		
	Individuel eksamen	Gruppe eksamen	Pitch	Forretningsplan	Skriftlig opgave	Hjemmeopgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Log bog
Summativ		•							
Formativ									
Inddragelse af resourcepersoner									
Censor fra Censorkorpset									

Kursus	ENTREPRENEURSHIP PROCESS -Kandidat Erhvervsøkonomi								
Phases/ Categories	Intrapreneurkab	Entrepreneurship	Finance/ VC	Law	Handling	Kontekst	Involvering	Tværfaglig	
Ide / Mulighed		• • •			• • •	• • •	• • •	• • •	• • •
Opstart		• • •			• • •	• • •	• • •	• • •	• • •
Etablering		•							
Drift									

Forms / Themes	Mundlig eksamen			Skriftlig eksamen			Løbende dokumentation		
	Individuel eksamen	Gruppe eksamen	Pitch	Forretningsplan	Skriftlig opgave	Hjemmeopgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Log bog
Summativ	•					•		•	
Formativ	•								
Inddragelse af resourcepersoner									
Censor fra Censorkorpset	•								

CBS

Kursus	BBIP Entrepreneurship Project (Minor in BIO)								
Phases/ Categories	Intrapreneurkab	Entrepreneurship	Finance/ VC	Law	Handling	Kontekst	Involvering	Tværfaglig	
Ide / Mulighed		• • •	• • •						
Opstart									
Etablering									
Drift									

Forms / Themes	Mundlig eksamen			Skriftlig eksamen			Løbende dokumentation		
	Individuel eksamen	Gruppe eksamen	Pitch	Forretningsplan	Skriftlig opgave	Hjemmeopgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Log bog
Summativ		•		•					
Formativ		•		•					
Inddragelse af resourcepersoner									
Censor fra Censorkorpset									

Kursus	Entrepreneurship and Fundamentals of New								
Phases/ Categories	Intrapreneurkab	Entrepreneurship	Finance/ VC	Law	Handling	Kontekst	Involvering	Tværfaglig	
Ide / Mulighed		• • •	• • •	• •		• •	• • •	• • •	• • •
Opstart		• • •	• • •	• •		• •			
Etablering									
Drift									

Forms / Themes	Mundlig eksamen			Skriftlig eksamen			Løbende dokumentation		
	Individuel eksamen	Gruppe eksamen	Pitch	Forretningsplan	Skriftlig opgave	Hjemmeopgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Log bog
Summativ					•				
Formativ									
Inddragelse af resourcepersoner									
Censor fra Censorkorpset					•				

Kursus	Forretningsplan Writing for Social Enterprises (KANDIDAT)								
Phases/ Categories	Intrapreneurkab	Entrepreneurship	Finance/ VC	Law	Handling	Kontekst	Involvering	Tværfaglig	
Ide / Mulighed		• • •	• • •	• •	• • •	• • •	• • •		
Opstart		• • •	• • •		• • •	• • •	• • •		
Etablering									
Drift									

Forms / Themes	Mundlig eksamen			Skriftlig eksamen			Løbende dokumentation		
	Individuel eksamen	Gruppe eksamen	Pitch	Forretningsplan	Skriftlig opgave	Hjemmeopgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Log bog
Summativ	•			•					
Formativ									
Inddragelse af resourcepersoner	•			•					
Censor fra Censorkorpset									

Kursus	Entrepreneurship - virksomhedsetablering/start af nye								
Phases/ Categories	Intrapreneurkab	Entrepreneurship	Finance/ VC	Law	Handling	Kontekst	Involvering	Tværfaglig	
Ide / Mulighed		• • •			• • •	•	• •		
Opstart		• • •			• • •	•	• •		
Etablering									
Drift									

Forms / Themes	Mundlig eksamen			Skriftlig eksamen			Løbende dokumentation		
	Individuel eksamen	Gruppe eksamen	Pitch	Forretningsplan	Skriftlig opgave	Hjemmeopgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Log bog
Summativ					4 timer				
Formativ									
Inddragelse af resourcepersoner									
Censor fra Censorkorpset					•				

Kursus									
BA-HA_E174 Innovation Management									
Phases/ Categories	Intrapreneurkab	Entrepreneurship	Finance/ VC	Law	Handling	Kontekst	Involvering	Tverrfaglig	
Ide / Mulighed	• • •					•	•		
Opstart	• • •								
Etablering									
Drift									
Forms / Themes	Mundlig eksamen			Skriftlig eksamen			Løbende dokumentation		
	Individuel eksamen	Gruppe eksamen	Pitch	Forretnings-plan	Skriftlig opgave	Hjemme-opgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Log bog
Summativ					• (4 hours sit in)				
Formativ									
Inddragelse af resourcepersoner									
Censor fra Censorkorpset					•				

Kursus									
KAN-BIO_IES Innovation, Entrepreneurship and Strategy in BioBusiness									
Phases/ Categories	Intrapreneurkab	Entrepreneurship	Finance/ VC	Law	Handling	Kontekst	Involvering	Tverrfaglig	
Ide / Mulighed		• •				• •	• •		
Opstart		• •							
Etablering		• •							
Drift									
Forms / Themes	Mundlig eksamen			Skriftlig eksamen			Løbende dokumentation		
	Individuel eksamen	Gruppe eksamen	Pitch	Forretnings-plan	Skriftlig opgave	Hjemme-opgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Log bog
Summativ				• (4 hours sit in)					
Formativ									
Inddragelse af resourcepersoner				•					
Censor fra Censorkorpset									

Kursus									
KAN-OI05 Entrepreneurship as Social Creativity									
Phases/ Categories	Intrapreneurkab	Entrepreneurship	Finance/ VC	Law	Handling	Kontekst	Involvering	Tverrfaglig	
Ide / Mulighed		• • •					• • •		
Opstart		• • •							
Etablering									
Drift									
Forms / Themes	Mundlig eksamen			Skriftlig eksamen			Løbende dokumentation		
	Individuel eksamen	Gruppe eksamen	Pitch	Forretnings-plan	Skriftlig opgave	Hjemme-opgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Log bog
Summativ	•				• (Gruppe)				
Formativ									
Inddragelse af resourcepersoner									
Censor fra Censorkorpset	•								

KØBENHAVN UNI

Kursus									
NSCPHD1020 Entrepreneurship (generic course)									
Phases/ Categories	Intrapreneurkab	Entrepreneurship	Finance/ VC	Law	Handling	Kontekst	Involvering	Tverrfaglig	
Ide / Mulighed		• • •		• • •	• •	• • •	• • •	• • •	• •
Opstart		• • •		• • •	• •	• • •	• • •	• • •	• •
Etablering									
Drift									
Forms / Themes	Mundlig eksamen			Skriftlig eksamen			Løbende dokumentation		
	Individuel eksamen	Gruppe eksamen	Pitch	Forretnings-plan	Skriftlig opgave	Hjemme-opgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Log bog
Summativ		•	•	•					
Formativ		•	•	•					
Inddragelse af resourcepersoner									
Censor fra Censorkorpset		•							

Kursus									
LOJA10284U Entrepreneurship and Innovation									
Phases/ Categories	Intrapreneurkab	Entrepreneurship	Finance/ VC	Law	Handling	Kontekst	Involvering	Tverrfaglig	
Ide / Mulighed	• • •	• • •	• •		• • •	• • •	• • •	• • •	• • •
Opstart	• • •	• • •	• •		• • •	• • •	• • •	• • •	• • •
Etablering									
Drift									
Forms / Themes	Mundlig eksamen			Skriftlig eksamen			Løbende dokumentation		
	Individuel eksamen	Gruppe eksamen	Pitch	Forretnings-plan	Skriftlig opgave	Hjemme-opgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Log bog
Summativ		•							
Formativ		•							
Inddragelse af resourcepersoner									
Censor fra Censorkorpset		•							

Kursus									
NDAK10006U IT Innovation and Change									
Phases/ Categories	Intrapreneurkab	Entrepreneurship	Finance/ VC	Law	Handling	Kontekst	Involvering	Tverrfaglig	
Ide / Mulighed	• • •				• • •	• • •	• • •		
Opstart	• • •				• • •	• • •	• • •		
Etablering									
Drift									

Forms / Themes	Mundlig eksamen			Skriftlig eksamen			Løbende dokumentation		
	Individuel eksamen	Gruppe eksamen	Pitch	Forretningsplan	Skriftlig opgave	Hjemmeopgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Log bog
Summativ		•			•			•	
Formativ		•						•	
Inddragelse af resourcepersoner									
Censor fra Censorkorpset		•							

RUC

Kursus	Environmental Innovation and Entrepreneurship								
Phases/ Categories	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance/ VC	Law	Handling	Kontekst	Involvering	Tværfaglig	
Ide / Mulighed		• •					• •	• •	
Opstart		• •					• •	• •	
Etablering									
Drift									

Forms / Themes	Mundlig eksamen			Skriftlig eksamen			Løbende dokumentation		
	Individuel eksamen	Gruppe eksamen	Pitch	Forretningsplan	Skriftlig opgave	Hjemmeopgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Log bog
Summativ					•			•	
Formativ									
Inddragelse af resourcepersoner					•				
Censor fra Censorkorpset									

Kursus	Iværksætter og innovation (kommunikation)								
Phases/ Categories	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance/ VC	Law	Handling	Kontekst	Involvering	Tværfaglig	
Ide / Mulighed		• •			•	• • •	• • •	• •	
Opstart		• •			•	• • •	• • •	• •	
Etablering									
Drift									

Forms / Themes	Mundlig eksamen			Skriftlig eksamen			Løbende dokumentation		
	Individuel eksamen	Gruppe eksamen	Pitch	Forretningsplan	Skriftlig opgave	Hjemmeopgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Log bog
Summativ						•		•	
Formativ									
Inddragelse af resourcepersoner						•			
Censor fra Censorkorpset									

Kursus	Kursus i Oplevelsesøkonomi & Oplevelsesvirksomhed (Fag: virksomhedsstudier)							
Phases/ Categories	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance/ VC	Law	Handling	Kontekst	Involvering	Tværfaglig
Ide / Mulighed		•				•		
Opstart		•						
Etablering								
Drift								

Forms / Themes	Mundlig eksamen			Skriftlig eksamen			Løbende dokumentation		
	Individuel eksamen	Gruppe eksamen	Pitch	Forretningsplan	Skriftlig opgave	Hjemmeopgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Log bog
Summativ						•			
Formativ									
Inddragelse af resourcepersoner						•			
Censor fra Censorkorpset									

Kursus	Social Innovation(SI) og Social entreprenørskab (SE)								
Phases/ Categories	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance/ VC	Law	Handling	Kontekst	Involvering	Tværfaglig	
Ide / Mulighed	• •	• •	•			• •			
Opstart									
Etablering									
Drift									

Forms / Themes	Mundlig eksamen			Skriftlig eksamen			Løbende dokumentation		
	Individuel eksamen	Gruppe eksamen	Pitch	Forretningsplan	Skriftlig opgave	Hjemmeopgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Log bog
Summativ						•		•	
Formativ									
Inddragelse af resourcepersoner						•			
Censor fra Censorkorpset									

ITU

Kursus	Innovative forretningsmodeller med mobile enheder								
Phases/ Categories	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance/ VC	Law	Handling	Kontekst	Involvering	Tværfaglig	
Ide / Mulighed	• • •	• • •	•		• • •	• • •	• • •		
Opstart	• • •	• • •							
Etablering	•	•							
Drift									

Forms / Themes	Mundlig eksamen			Skriftlig eksamen			Løbende dokumentation		
	Individuel eksamen	Gruppe eksamen	Pitch	Forretnings-plan	Skriftlig opgave	Hjemme-opgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Log bog
Summativ	•				•				
Formativ									
Inddragelse af resourcepersoner									
Censor fra Censorkorpset	•								

Kursus	B34 Digital entrepreneurship								
Phases/ Categories	Intrapreneurkab	Entrepreneurship	Finance/ VC	Law	Handling	Kontekst	Involvering	Tværfaglig	
Ide / Mulighed	• • •	• • •			• • •	• • •	• • •		
Opstart	• • •	• • •							
Etablering	•	•							
Drift									

Forms / Themes	Mundlig eksamen			Skriftlig eksamen			Løbende dokumentation		
	Individuel eksamen	Gruppe eksamen	Pitch	Forretnings-plan	Skriftlig opgave	Hjemme-opgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Log bog
Summativ	•				•				
Formativ									
Inddragelse af resourcepersoner									
Censor fra Censorkorpset	•								

Kursus	Entrepreneurship								
Fase/ kategorier	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance/ VC	Law	Handling	Kontekst	Involvering	Tværfaglig	
Ide / Mulighed		• • •	• • •	• • •	• • •	• • •	• • •	• • •	• • •
Opstart		• • •	• • •	• • •					
Etablering									
Drift									

Forms / Themes	Mundlig eksamen			Skriftlig eksamen			Løbende dokumentation		
	Individuel eksamen	Gruppe eksamen	Pitch	Forretnings-plan	Skriftlig opgave	Hjemme-opgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Log bog
Summativ	•		•	•					
Formativ	•			•					
Inddragelse af resourcepersoner									
Censor fra Censorkorpset	•								

Kursus	Entrepreneurship Methods - Kandidat Erhvervsøkonomi								
Phases/ Categories	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance/ VC	Law	Handling	Kontekst	Involvering	Tværfaglig	
Ide / Mulighed		• • •	• • •	• • •		• • •	• • •		
Opstart		• • •	• • •	• • •					
Etablering									
Drift									

Forms / Themes	Mundlig eksamen			Skriftlig eksamen			Løbende dokumentation		
	Individuel eksamen	Gruppe eksamen	Pitch	Forretnings-plan	Skriftlig opgave	Hjemme-opgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Log bog
Summativ	•				•				
Formativ									
Inddragelse af resourcepersoner									
Censor fra Censorkorpset	•								

Kursus	Konceptudvikling med virksomhed								
Phases/ Categories	Intrapreneurkab	Entrepreneurship	Finance/ VC	Law	Handling	Kontekst	Involvering	Tværfaglig	
Ide / Mulighed	• • •	• •			• • •	• • •	• • •		
Opstart	• • •	• •							
Etablering									
Drift									

Forms / Themes	Mundlig eksamen			Skriftlig eksamen			Løbende dokumentation		
	Individuel eksamen	Gruppe eksamen	Pitch	Forretnings-plan	Skriftlig opgave	Hjemme-opgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Log bog
Summativ		•			•				
Formativ			•						
Inddragelse af resourcepersoner			•						
Censor fra Censorkorpset		•			•				

SDU

Kursus	Business Development & Innovation Management								
Phases/ Categories	Intrapreneurkab	Entrepreneurship	Finance/ VC	Law	Handling	Kontekst	Involvering	Tværfaglig	
Ide / Mulighed	• • •	• • •	•	•		• •	• •	• • •	
Opstart	• • •	• • •	•	•					
Etablering									
Drift									

Forms / Themes	Mundlig eksamen			Skriftlig eksamen			Løbende dokumentation		
	Individuel eksamen	Gruppe eksamen	Pitch	Forretnings-plan	Skriftlig opgave	Hjemme-opgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Log bog
Summativ				•	•	•			
Formativ									
Inddragelse af resourcepersoner									
Censor fra Censorkorpset				•	•	•			

Kursus	Master of Science in Engineering (Innovation and Business)								
Phases/ Categories	Intrapreneurkab	Entrepreneurship	Finance/ VC	Law	Handling	Kontekst	Involvering	Tværfaglig	
Ide / Mulighed	•••	••••			•	•	••		
Opstart	••	••							
Etablering									
Drift									

Forms / Themes	Mundlig eksamen			Skriftlig eksamen			Løbende dokumentation		
	Individuel eksamen	Gruppe eksamen	Pitch	Forretnings-plan	Skriftlig opgave	Hjemme-opgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Log bog
Summativ					•				
Formativ	•								
Inddragelse af resourcepersoner									
Censor fra Censorkorpset					•				

Kursus	MSc Strategic Entrepreneurship (Valgfag)								
Phases/ Categories	Intrapreneurkab	Entrepreneurship	Finance/ VC	Law	Handling	Kontekst	Involvering	Tværfaglig	
Ide / Mulighed		••			•	•	•••		
Opstart		••							
Etablering									
Drift									

Forms / Themes	Mundlig eksamen			Skriftlig eksamen			Løbende dokumentation		
	Individuel eksamen	Gruppe eksamen	Pitch	Forretnings-plan	Skriftlig opgave	Hjemme-opgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Log bog
Summativ					•				
Formativ	•								
Inddragelse af resourcepersoner					•				
Censor fra Censorkorpset									

Kursus	B.Sc.merc. Entreprenørskab og Innovation								
Phases/ Categories	Intrapreneurkab	Entrepreneurship	Finance/ VC	Law	Handling	Kontekst	Involvering	Tværfaglig	
Ide / Mulighed		••••	••			••••	••••		
Opstart		••••	••						
Etablering									
Drift									

Forms / Themes	Mundlig eksamen			Skriftlig eksamen			Løbende dokumentation		
	Individuel eksamen	Gruppe eksamen	Pitch	Forretnings-plan	Skriftlig opgave	Hjemme-opgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Log bog
Summativ		•				•			
Formativ		•							
Inddragelse af resourcepersoner									
Censor fra Censorkorpset		•				•			

Kursus	Entreprenørskab og design								
Phases/ Categories	Intrapreneurkab	Entrepreneurship	Finance/ VC	Law	Handling	Kontekst	Involvering	Tværfaglig	
Ide / Mulighed		••••	••		••	••••	••••		
Opstart		••••	••		••	••••	••••		
Etablering									
Drift									

Forms / Themes	Mundlig eksamen			Skriftlig eksamen			Løbende dokumentation		
	Individuel eksamen	Gruppe eksamen	Pitch	Forretnings-plan	Skriftlig opgave	Hjemme-opgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Log bog
Summativ		•				•			
Formativ								•	
Inddragelse af resourcepersoner									
Censor fra Censorkorpset		•							

Kursus	Idea Generation								
Phases/ Categories	Intrapreneurkab	Entrepreneurship	Finance/ VC	Law	Handling	Kontekst	Involvering	Tværfaglig	
Ide / Mulighed		••••			••••	••••	••••		
Opstart									
Etablering									
Drift									

Forms / Themes	Mundlig eksamen			Skriftlig eksamen			Løbende dokumentation		
	Individuel eksamen	Gruppe eksamen	Pitch	Forretnings-plan	Skriftlig opgave	Hjemme-opgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Log bog
Summativ	•						•	•	
Formativ							•		
Inddragelse af resourcepersoner									
Censor fra Censorkorpset	•								

Kursus	Entreprenørskab Bachelor								
Phases/ Categories	Intrapreneurkab	Entrepreneurship	Finance/ VC	Law	Handling	Kontekst	Involvering	Tværfaglig	
Ide / Mulighed	••	••					••		
Opstart	•	•							
Etablering									
Drift									

Forms / Themes	Mundlig eksamen			Skriftlig eksamen			Løbende dokumentation		
	Individuel eksamen	Gruppe eksamen	Pitch	Forretnings-plan	Skriftlig opgave	Hjemme-opgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Log bog
Summativ					(Eksamen) Beslægt / ikke beslægt				
Formativ									
Inddragelse af resourcepersoner									
Censor fra Censorkorpset									

Kursus	Udform og afprøv dine egne produktideer							
Phases/ Categories	Intrapreneurkab	Entrepreneurship	Finance/ VC	Law	Handling	Kontekst	Involvering	Tværfaglig
Ide / Mulighed		•••	••	•		•••	•••	
Opstart		•••	••	•				
Etablering								
Drift								

Forms / Themes	Mundlig eksamen			Skriftlig eksamen			Løbende dokumentation		
	Individuel eksamen	Gruppe eksamen	Pitch	Forretnings-plan	Skriftlig opgave	Hjemme-opgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Log bog
Summativ		•	•		•				
Formativ									
Inddragelse af resourcepersoner									
Censor fra Censorkorpset		•	•		•				

Kursus	41633 - Innovation in Product Development CASE 1							
Phases/ Categories	Intrapreneurkab	Entrepreneurship	Finance/ VC	Law	Handling	Kontekst	Involvering	Tværfaglig
Ide / Mulighed		•••	•	•	•••	•••	•••	•••
Opstart		•••	•	•				
Etablering								
Drift								

Forms / Themes	Mundlig eksamen			Skriftlig eksamen			Løbende dokumentation		
	Individuel eksamen	Gruppe eksamen	Pitch	Forretnings-plan	Skriftlig opgave	Hjemme-opgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Log bog
Summativ		•	•	•	•				
Formativ		•							
Inddragelse af resourcepersoner			•						
Censor fra Censorkorpset		•	•	•	•				

Kursus	42435 Virksomhedsstart							
Phases/ Categories	Intrapreneurkab	Entrepreneurship	Finance/ VC	Law	Handling	Kontekst	Involvering	Tværfaglig
Ide / Mulighed		•••	••	•		•••	•••	
Opstart		•••	••	•				
Etablering								
Drift								

Forms / Themes	Mundlig eksamen			Skriftlig eksamen			Løbende dokumentation		
	Individuel eksamen	Gruppe eksamen	Pitch	Forretnings-plan	Skriftlig opgave	Hjemme-opgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Log bog
Summativ	•				•				
Formativ									
Inddragelse af resourcepersoner									
Censor fra Censorkorpset	•				•				

Kursus	41628 Konceptualisering							
Phases/ Categories	Intrapreneurkab	Entrepreneurship	Finance/ VC	Law	Handling	Kontekst	Involvering	Tværfaglig
Ide / Mulighed		•••				•••	•••	
Opstart		••						
Etablering								
Drift								

Forms / Themes	Mundlig eksamen			Skriftlig eksamen			Løbende dokumentation		
	Individuel eksamen	Gruppe eksamen	Pitch	Forretnings-plan	Skriftlig opgave	Hjemme-opgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Log bog
Summativ					•				
Formativ									
Inddragelse af resourcepersoner									
Censor fra Censorkorpset					•				

Kursus	Entrepreneurship							
Fase/ kategorier	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance/ VC	Law	Handling	Kontekst	Involvering	Tværfaglig
Ide / Mulighed	•••		••	••	•••	•••	•••	•••
Opstart	•••							
Etablering								
Drift								

Forms / Themes	Mundlig eksamen			Skriftlig eksamen			Løbende dokumentation		
	Individuel eksamen	Gruppe eksamen	Pitch	Forretnings-plan	Skriftlig opgave	Hjemme-opgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Log bog
Summativ	•		•	•					
Formativ	•	•							
Inddragelse af resourcepersoner									
Censor fra Censorkorpset									

Kursus	34541 Entrepreneurship in photonics and communications							
Phases/ Categories	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance/ VC	Law	Handling	Kontekst	Involvering	Tværfaglig
Ide / Mulighed		•••	•••	•••	•••	•••	•••	•••
Opstart		•••	•••	•••				
Etablering		•••		•••				
Drift								

Forms / Themes	Mundlig eksamen			Skriftlig eksamen			Løbende dokumentation		
	Individuel eksamen	Gruppe eksamen	Pitch	Forretningsplan	Skriftlig opgave	Hjemmeopgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Log bog
Summativ	•				•				
Formativ									
Inddragelse af resourcepersoner									
Censur fra Censorkorpset					•				

Kursus	Forretningsudvikling og Entreprenørskab							
Phases/ Categories	Intrapreneurkab	Entrepreneurship	Finance/ VC	Law	Handling	Kontekst	Involvering	Tværfaglig
Ide / Mulighed		• • •	• •	• •			• •	
Opstart		• • •						
Etablering								
Drift								

Forms / Themes	Mundlig eksamen			Skriftlig eksamen			Løbende dokumentation		
	Individuel eksamen	Gruppe eksamen	Pitch	Forretningsplan	Skriftlig opgave	Hjemmeopgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Log bog
Summativ	•				•				
Formativ									
Inddragelse af resourcepersoner									
Censur fra Censorkorpset	•								

ERHVERVSAKADEMIER

Kursus	Iværksættere i Praxis - EA Midtvæst							
Phases/ Categories	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance/ VC	Law	Handling	Kontekst	Involvering	Tværfaglig
Ide / Mulighed		••	••	••	••	••	••	••
Opstart		••						
Etablering		•						
Drift								

Forms / Themes	Mundlig eksamen			Skriftlig eksamen			Løbende dokumentation		
	Individuel eksamen	Gruppe eksamen	Pitch	Forretnings-plan	Skriftlig opgave	Hjemme-opgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Log bog
Summativ	•							•	
Formativ									
Inddragelse af resourcepersoner									
Censor fra Censorkorpset	•								

PROFFESIONSHØJSKOLER

Kursus	Entrepreneurship via engineering							
Phases/ Categories	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance/ VC	Law	Handling	Kontekst	Involvering	Tværfaglig
Ide / Mulighed		••	•		••	••	•••	
Opstart		••			••	••	•••	
Etablering								
Drift								

Forms / Themes	Mundlig eksamen			Skriftlig eksamen			Løbende dokumentation		
	Individuel eksamen	Gruppe eksamen	Pitch	Forretnings-plan	Skriftlig opgave	Hjemme-opgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Log bog
Summativ		•							
Formativ		•					•		
Inddragelse af resourcepersoner									
Censor fra Censorkorpset		•							

Kursus	Innovation og Entreprenørskab -Metropol							
Phases/ Categories	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance/ VC	Law	Handling	Kontekst	Involvering	Tværfaglig
Ide / Mulighed	•••	•••			•••	•••	•••	•••
Opstart	•••	•••			•••	•••	•••	•••
Etablering								
Drift								

Forms / Themes	Mundlig eksamen			Skriftlig eksamen			Løbende dokumentation		
	Individuel eksamen	Gruppe eksamen	Pitch	Forretnings-plan	Skriftlig opgave	Hjemme-opgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Log bog
Summativ									
Formativ							•	•	
Inddragelse af resourcepersoner									
Censor fra Censorkorpset							•		

Kursus	Entrepreneurship DTU Diplom							
Phases/ Categories	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance/ VC	Law	Handling	Kontekst	Involvering	Tværfaglig
Ide / Mulighed		•••			•••	••	••	
Opstart		•••			•••	••	••	
Etablering		•						
Drift								

Kursus	Entrepreneurship DTU Diplom							
Phases/ Categories	Intrapreneurship	Entrepreneurship	Finance/ VC	Law	Handling	Kontekst	Involvering	Tværfaglig
Ide / Mulighed		•	•	•				
Opstart		•	•	•				
Etablering								
Drift								

Forms / Themes	Mundlig eksamen			Skriftlig eksamen			Løbende dokumentation		
	Individuel eksamen	Gruppe eksamen	Pitch	Forretnings-plan	Skriftlig opgave	Hjemme-opgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Log bog
Summativ		••							
Formativ									
Inddragelse af resourcepersoner									
Censor fra Censorkorpset									

Kursus	Innovation - VIA								
Forms / Themes	Mundlig eksamen			Skriftlig eksamen			Løbende dokumentation		
	Individuel eksamen	Gruppe eksamen	Pitch	Forretnings-plan	Skriftlig opgave	Hjemme-opgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Log bog
Summativ					Træk prøve 4 timer skriftlig				
Formativ									
Inddragelse af resourcepersoner									
Censor fra Censorkorpset									

KUNTSTNERISKE

Rytmisk musikonservatorium	Strategi og Organisation: RMC							
Phases/ Categories	Intrapreneurkab	Entrepreneurship	Finance/ VC	Law	Handling	Kontekst	Involvering	Tværfaglig
Ide / Mulighed	•				••	•	•••	
Opstart	•				••	•	•••	
Etablering								
Drift								

Forms / Themes	Mundlig eksamen			Skriftlig eksamen			Løbende dokumentation		
	Individuel eksamen	Gruppe eksamen	Pitch	Forretnings-plan	Skriftlig opgave	Hjemme-opgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Log bog
Summativ	•				•				
Formativ									
Inddragelse af resourcepersoner									
Censor fra Censorkorpset	•				•				

JMK	Innovation og entreprenørskab							
Phases/ Categories	Intrapreneurkab	Entrepreneurship	Finance/ VC	Law	Handling	Kontekst	Involvering	Tværfaglig
Ide / Mulighed	•••	•••			•••	•••	•••	
Opstart	••	••			•••	•••	•••	
Etablering	•	•			•	•	•	
Drift								

Forms / Themes	Mundlig eksamen			Skriftlig eksamen			Løbende dokumentation		
	Individuel eksamen	Gruppe eksamen	Pitch	Forretnings-plan	Skriftlig opgave	Hjemme-opgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Log bog
Summativ	•				•				
Formativ									
Inddragelse af resourcepersoner									
Censor fra Censorkorpset	•				•				

Jyske Musik konservatorium	Entrepenørskab							
Phases/ Categories	Intrapreneurkab	Entrepreneurship	Finance/ VC	Law	Handling	Kontekst	Involvering	Tværfaglig
Ide / Mulighed		•			••	••	••	
Opstart		•			••	••	••	
Etablering								
Drift								

Forms / Themes	Mundlig eksamen			Skriftlig eksamen			Løbende dokumentation		
	Individuel eksamen	Gruppe eksamen	Pitch	Forretnings-plan	Skriftlig opgave	Hjemme-opgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Log bog
Summativ	•						•		
Formativ	•						•		
Inddragelse af resourcepersoner									
Censor fra Censorkorpset	•								

MARITIME

Århus Maskinmesterskole	Værkstedprojektet							
Phases/ Categories	Intrapreneurkab	Entrepreneurship	Finance/ VC	Law	Handling	Kontekst	Involvering	Tværfaglig
Ide / Mulighed		•			•••	•••	•••	
Opstart		•			•••	•••	•••	
Etablering								
Drift								

Forms / Themes	Mundlig eksamen			Skriftlig eksamen			Løbende dokumentation		
	Individuel eksamen	Gruppe eksamen	Pitch	Forretnings-plan	Skriftlig opgave	Hjemme-opgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Log bog
Summativ	•				•				
Formativ									
Inddragelse af resourcepersoner									
Censor fra Censorkorpset	•				•				

FMS	Expert in teams							
Phases/ Categories	Intrapreneurkab	Entrepreneurship	Finance/ VC	Law	Handling	Kontekst	Involvering	Tværfaglig
Ide / Mulighed	••	••	•		•••	•••	•••	
Opstart	••	••	•		•••	•••	•••	
Etablering	•	•	•					
Drift								

Forms / Themes	Mundlig eksamen			Skriftlig eksamen			Løbende dokumentation		
	Individuel eksamen	Gruppe eksamen	Pitch	Forretnings-plan	Skriftlig opgave	Hjemme-opgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Log bog
Summativ	•				•				
Formativ									
Inddragelse af resourcepersoner									
Censor fra Censorkorpset	•				•				

KMS	Forretningsudvikling							
Phases / Categories	Intrapreneurskab	Entrepreneurship	Finance/ VC	Law	Handling	Kontekst	Involvering	Tværfaglig
Ide / Mulighed	• •	• • •	• • •	•	• • •	• • •	• • •	• •
Opstart	• •	• •	• •	•	• • •	• • •	• • •	• •
Etablering		•	•		• • •	• • •	• • •	• •
Drift								

Forms / Themes	Mundlig eksamen			Skriftlig eksamen			Løbende dokumentation		
	Individuel eksamen	Gruppe eksamen	Pitch	Forretningsplan	Skriftlig opgave	Hjemmeopgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Log bog
Summativ	•				•				
Formativ	•				•				
Inddragelse af resourcepersoner									
Censor fra Censorkorpset	•				•				

MARTEC	Management, entreprenørskab, projektledelse og erhvervsret							
Phases / Categories	Intrapreneurskab	Entrepreneurship	Finance/ VC	Law	Handling	Kontekst	Involvering	Tværfaglig
Ide / Mulighed		• •		• • •	•	• •	•	
Opstart		• •		• • •	•	• •	•	
Etablering								
Drift								

Forms / Themes	Mundlig eksamen			Skriftlig eksamen			Løbende dokumentation		
	Individuel eksamen	Gruppe eksamen	Pitch	Forretningsplan	Skriftlig opgave	Hjemmeopgave	Portfolio	Aktiv deltagelse	Log bog
Summativ	•				•				
Formativ	•				•				
Inddragelse af resourcepersoner									
Censor fra Censorkorpset	•				•				

FOUNDATION FOR ENTREPRENEURSHIP
YOUNG ENTERPRISE DENMARK

Uddannelses- og
Forskningsministeriet
Styrelsen for Videregående Uddannelser

ERHVERVSSTYRELSEN